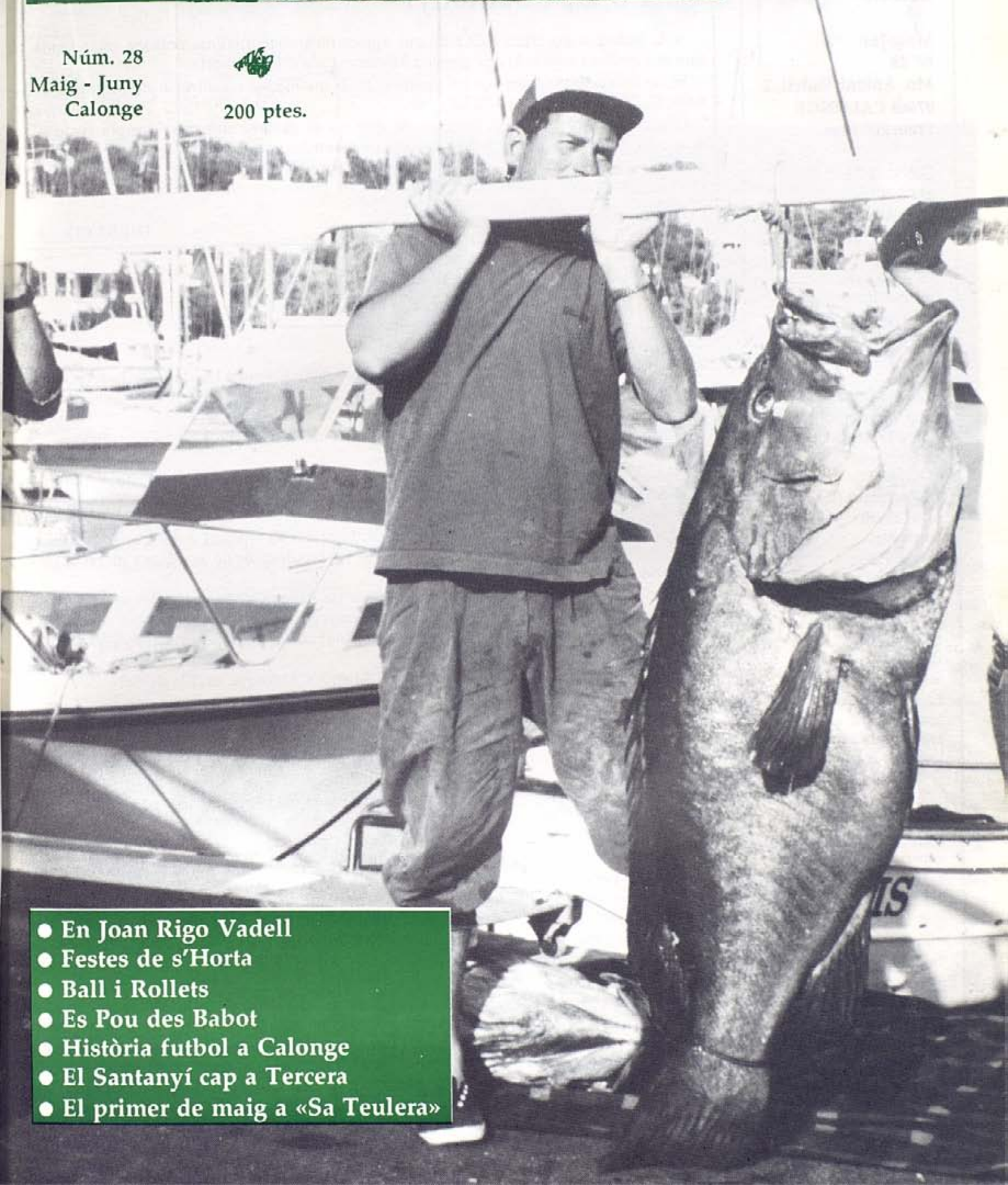

die i coses

Núm. 28
Maig - Juny
Calonge

200 ptes.

- En Joan Rigo Vadell
- Festes de s'Horta
- Ball i Rollets
- Es Pou des Babot
- Història futbol a Calonge
- El Santanyí cap a Tercera
- El primer de maig a «Sa Teulera»

Aquesta publicació
no té cap finalitat
lucrativa

Maig-Juny 92

Nº 28

Mn. Antoni Vadell, 2

07669 CALONGE

Preu: 200 Ptes.

**CONSELL DE
REDACCIÓ**

Maria Adrover
Margalida Adrover
Isabel Rigo
Josep Estelrich
Matis Adrover
Guillem Roig
Maria Josep Coll
Jaume Vallbona

COLLABORADORS

Grup Marina s'Horta
Club d'Esplai s'Alqueria
Blanca
Jaume Julià
Onofre Arbona (Bona Pau)
Joan Grimalt
Jaume Rigo
Toni de Porreres
Jaume Serra
Mª Magdalena Estelrich
Miquel Pons
Sebastià Bonet
Pep Bonet
Setmanari Felanitx
La Salle
Marc Vallbona
Martina Ramis
Jaume Montserrat

Agraïm totes les
col.laboracions i els
suport de qui s'anuncia
a les nostres planes i de
qui ens llegeix

DL 148-1988
IMPRIMEIX

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta
publicació expresen
únicament l'opinió
dels seus autors

Col.laboradors de s'Horta, Calonge, Cala d'Or i Santanyí

A la redacció de DIES I COSES ens agradaria trobar qualque persona interessada que ens ajudàs a contar lo que passa a Santanyí, Cala d'Or i s'Horta.

Si ho voleu fer possau-vos en contacte amb qualcú de nosaltres o cridau als telèfons: 65 78 47 - 64 36 81 - 65 72 69.

Qualque pic hi ha hagut queixes de que no se donava informació esportiva d'aquests llocs. Això es degut a que no hem tengut mai un informador local que ens facilitàs l'informació i amb ànim de millorar ens agradaria trobar-lo i si n'hi ha que vulguin informar d'altres temes millor que millor posau-vos en contacte en noltros, vos agraïrem.

DIES I COSES

CRONICA

29 març. L'Associació d'amics de la tercera edat de Calonge i Cala d'Or han passat el dia per Valldemossa i han dinat de pa taleca a l'ermita, allà a on han estats acompanyats per l'ermità de l'Alzina.

6 Abril. La metgesa Palau Grau ha fet una conferència a La Llar dels padrins sobre higiene.

12 Abril. Avui ha estat feta cristiana la nineta Marta Salom Rosselló, de s'Alqueria, filla d'en Jaume Salom Rosselló i de na Joana Rosselló Rigo. Enhorabona als seus pares, padrins de fonts i la resta de familiars.

17 Abril. Divendres Sant. Durant el dia tothom ho ha dedicat a fer panades rubiols encara que sigui el darrer dia de quaresma. El vespre després de la missa s'ha fet la processió pels carrers del poble.

19 Abril. dia de Pasqua. Després de la Missa de Pasqua s'han cantat les sales a càrrec de l'Associació d'Amics de la Tercera Edat. El coro de l'església i tota la gent que ha volgut participar els ha acompanyat cantant, han anat ca ses monges i després pels casinos del poble repartint confits i alegria.

24 Abril. Ha nat na Miquela Maria Pons i Mas, a s'Alqueria, és filla de Salvador i Antònia. la nostra enhorabona.

30 Abril. Avui s'ha inaugurat la esperada depuradora de Cala d'Or que donarà servei a unes 35.000 persones, la més gran d'aquesta zona de la costa de Mallorca. Gabriel Cañellas després de fer un recorregut i visitar la depuradora va descobrir una placa commemorativa, i va quedar oficialment innaugurada.

3 Maig. Calonge ha pogut contemplar com venien les oronelles i es posaven damunt el campanar de l'església cercant un arresser, ja ahir varen començar a arribar, pareix que s'adonaven del mal temps que venia. Tot el diumenge ha plogut i o han passat malament esperem que demà faci bon dia i puguin seguir el seu camí encara que alguna haurà quedat per aquí i no gaire ben parada.

Avui també més de 200 velers, vaixells d'època i «màxis», que representaven a 38 paisos han donat peu a la Gran Regata Colón 92-«Quinto Centenario», que ha partit del port de Càdis i que els conduirà cap a les illes Canaries, Puerto Rico, Nueva York, Boston i per acabar Liverpool. Un recorregut de 18.000 km. en el que hi participa un calongí, en Toni Adrover, de Can Taconer amb el seu veler.

10 Maig. Balls dels salers organitzat per l'Associació de la tercera Edat de Calonge i Cala d'Or. A més, han rebut a s'Alqueria, per primera vegada el cos i la sang de Crist: en Joan Manel Batle Gallardo, Carmen Luna Páez, Maria José Luna Páez, Jaume Rigo Barceló, Miquel Rigo Rigo i Llorenç Vadell Rigo.

14 Maig. Avui ha anat a s'Alqueria blanca, en Franciso José Hidalgo Moyà, fill de Cristòfol i Clara. Enhorabona!

La nostra gent

En Joan Rigo Vadell

En Joan va néixer el 27 d'octubre de 1967; fins fa uns anys sempre va viure entre Calonge i Ciutat: entre setmana a Ciutat, caps de setmana i estiu entre Calonge i Cala d'Or.

Va estudiar EGB i BUP a Sant Agustí i COU a Sant Francesc. A punt de fer el 18 anys es va traslladar a Barcelona per estudiar informàtica, llicenciant-se al Juny de 1990, uns mesos abans havia aprovat unes oposicions a la C.T.N.E. i iniciat un curset de tres mesos per treballar a la telefònica. Començant la feina el 26 de Juliol.

-Què fas exactament a la telefònica?

-Es nostro nom tècnic és operador Tècnic de planta interna (això que sona un poc raro vol dir que tenim al nostre càrrec un central on es retransmet i processen dades informàtiques que envien els caixers automàtics i els terminals de les entitats bancàries.

-Quin horari tens?

de fer els cursos i una tesi.

-De moment m'he matriculat de poques coses perquè faig feina jornada completa i no sé quants d'anys empraré.

-Què notes a faltar de Calonge aquí a Barcelona?

-Sobre tot sa tanquil.litat, sa família i sa gent de Calonge.

-I què duries de Barcelona a Calonge?

-Quasi res perquè Calonge no necessita res de Barcelona, cada cosa al seu lloc.

-Hi ha possibilitats de que tornis a Mallorca (a treballar)?

-Sí, no sé exactament quan però sempre serà després de les Olimpíades.

-I què passarà amb el doctorat?

-La idea és que me matriculi a Ciutat i continui a Mallorca, però també puc estudiar pel meu compte i continuar amb el temari d'aquí estudiant a Calonge.

-Què signifiquen per tu que vius aquí, a Barcelona, les Olimpíades?

-En primer lloc tendrem més feina perquè hem de mansar sa infraes-

Les Olimpíades signifiquen per mi més feina

tructura de comunicacions pels famosos quinze dies de les Olimpíades i després les hem de tornar desmontar per lo que no podré venir a Calonge fins la segona quinzena d'agost i després podré tornar per les festes de Sant Miquel.

-Conta'ns què fas el temps lliure?

-M'agrada anar al cinema, la darrera pel.lícula que més m'ha agradat és «Thelma i Louise», anar al teatre, demà vaig a veure Dagoll da-

Not a faltar la tranquil.litat, la família i la gent de Calonge

-Normalment m'aixec a les sis i treball de set a dues i mitja i els horabaixes me'n vaig a la facultat.

-I què fas allà?

-Enguany m'he matriculat al doctorat perquè m'interessen temes com:la intel.ligència artificial, la informàtica teòrica i el processament del llenguatge natural.

Quants d'anys dura?

-El doctorat s'ha de fer com màxim en cinc anys en els quals has

Som Operador Tècnic de planta interna

gom (Flor de nit) i fer de tant en quan qualche excursió (guard molt bon record de la vegada que vaig anar a esquiar al Pirineu Andorrà).

-On esquies?

-Ho vaig començar a provar-ho i no vaig caure massa vegades: és molt divertit i a més disfrut de veure les muntanyes blanques.

-Si qualche amic teu te vengues a visitar on l'acompanyaries?

-No se n'aniria sense veure: Les

Enguany m'he matriculat al doctorat

instal·lacions Olímpiques, el Tibidabo on hi ha un parc d'atraccions i una vista meravellosa, les creacions de Gaudí: Sagrada Família, Parc Güell i Sa Pedrera; el Museu de la Ciència i l'Arc de Triomf amb motiu de l'exposició Universal de 1888.

-Pel dinar com t'arregles?

-Normalment din devora la feina i després vaig cap a la facultat i din allà mateix.

-Amb aquí surts per aquí?

Intentaré tornar prest a Calonge

-Normalment amb gent coneguda de la facultat o de la feina.

-Per acabar aprofitar per enviar qualche missatge als calongins.

-Just lis vull dir que continuin vivint amb tranquil·litat, cosa que no abunda massa a Barcelona perquè sempre anam aviat per tot, intentaré tornar a Calonge prest.

-Que així sigui.

Maties Adrover
(Desplaçat a Barcelona)

FUSTERIA ANTONI VADELL 1
CALONGE
657145

GERMANS VALLBONA

FERRERIA
ADROVER-ROIG, C. B.

Carretera Porto Colom, s/n.
Teléfon 837296

07689-S'HORTA (Felanitx)

COSES

Una bona pescada

L'altre diumenge, dia 17, En Pep Alou, en Toni de Santanyí i En Tomeu Fuster varen arribar al moll de Cala Llonja amb una pescada que ja voldrien molts poder-la fer, al menys una vegada en la seva vida.

2 peixots, el més gros el de la fotografia, que pareixen de compte. Un pesava 69 kg. i l'altre el «petit» 39.

En podran dinar un parell de dies, just del més gran i no us penseu que només varen dur això, també varen arribar amb un caixonet de peixos més petits que no tenien res que envejar.

El nou casal de Premsa Forana

Ja es pot dir, sense por a equivocar-se, que l'Associació de Premsa Forana de Mallorca ha arribat a la majoria d'edat. Una afirmació que té tota la força i envergadura que li proporcionen els dotze anys d'existència, haver assolit el nombre de cinquanta publicacions i tenir des d'ara casa pròpia.

Era el 23 de febrer de 1980 quan en el local el setmanari «Dijous» d'Inca, una junta promotora en representació de 14 revistes de la part forana de Mallorca procedia a l'aprovació d'uns estatuts, el quals, a partir d'aquell moment haurien de donar personalitat jurídica a la naixent associació «encarregada de la representació, gestió i de-

El pintor veí de Cala d'Or, Riera Ferrari va regalar una obra seva pel nou Casal de Premsa Forana.

fensa dels interessos comuns de les publicacions periòdiques radicades a la part forana de l'illa de Mallorca».

I ara, dotze anys després, quan ja l'entitat ha pres més força i és de cada dia més tenguda en compte pels diferents estaments polítics, socials i religiosos, tant de caràcter regional com local, aquesta Associació de Premsa Forana de Mallorca pot reafirmar la seva essència i, de cara al futur, disposar d'una llar que l'encobeirà. Els seus membres no hauran d'anar més de manlleves perquè es podran allotjar dins ca seva. Un edifici que fa poc més d'un any fou comprat i ara, després d'esser quasi totalment remodelat, està en condicions de poder satisfer les ambicions dels més exigents. La gran hemeroteca, l'espaiós saló d'actes, la secretaria, el vestíbul, el pati interior, la foganya, el rebost, els serveis... constitueixen les dependències de l'esvelt casal, d'estil mallorquí, seu de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, acomodat a la vila de Sant Joan.

Se cercà i es trobà una casa situada enmig del poble en una localitat plantada quasibé en el centre de Mallorca, perquè l'accés fos fàcil per a tots. I una vegada adquirida es posaren mans a l'obra; i ara, el 4 d'abril de 1992, ja enllestida, la seva inauguració haurà vingut a ser el colofó d'una inquietud latent durant els darrers anys, però també la rematada d'una aspiració difícil d'enfrontar, ara culminada satisfactòriament.

Onofre Arbona

(De «Bona Pau»)

Les escoles de s'Horta i de S'Alqueria Blanca premiades

L'Associació Cultural i Esportiva del Cos de Bombers de Palma va premiar, d'entre 23 centres escolars que s'hi presentaren, als col·legis de S'Horta i de S'Alqueria Blanca en la 7ena convocatòria del Concurs de Redacció i Dibuix Infantil per a escolars d'EGB. Al concurs s'establiren vuit categories de redacció i dibuix, amb el títol de «Els bombers fan...». Aquest concurs, de convocatòria anyal, està destinat a concienciar als nins sobre els problemes de seguretat que comporta el fet durant la vida escolar no es tracti aquesta temàtica.

Sabina amb les seves amigues a l'escola.

Dos dels col·legis més premiats han estat el de S'Horta

i els de S'Alqueria Blanca. El primer se'n va dur quatre primers premis i tres finalistes, i els segon tres premis i dos finalistes.

L'escola de S'Horta s'endugué tots els premis de 8è. Aconseguí dos guardons, en Gabriel Adrover a dibuix, i n'Ivan González a redacció. D'aquest mateix curs fou el finalista de dibuix, en Jaume Galmés, i el finalista de redacció, en Gabriel Barceló. Els altres estudiants guardonats varen ser na Maria del Mar Rigo, guanyadora del concurs de dibuix de 7è, i en Jordi Rosselló, guanyador de dibuix de 1r. N'Eulali Manresa fou finalista de dibuix de 7è.

El col·legi de S'Alqueria Blanca va tenir tres guanyadors i dos finalistes. Na Sabina López va ser finalista a redacció. En Jaume Mas va guanyar el premi de dibuix de 5è i a aquest mateix curs na Bàrbara Adrover va ser finalista a redacció. En Llorenç Vadell va guanyar el premi de redacció de 3r i na Francesca Lladó va guanyar el premi de dibuix, també de 3r.

Cal destacar el fet que la nina Sabina López, finalista del premi de redacció, és cega, i va escriure la seva redacció en alfabet Braille, i així ho va entregar junt a la transcripció que la seva tutora, na Margalida Bover, havia fet. Na Sabina no esperava tal premi, i tant ella com l'escola i la família en varen estar molt contents.

Tant alumnes com professors d'ambdues escoles poden estar ben satisfets pels èxits aconseguits a aquest concurs. Totes dues escoles plegades s'han duit quasi la meitat dels premis de la convocatòria.

Sor Catalina arregla rellotges

Sor Catalina de Ses Aigües, una calongina que fa molts

d'anys decidí dedicar-se a Déu, a la vida contemplativa de les monges caputxines, ens ha sorprès quan la premsa ens l'ha mostrada com un autèntic mestre rellotger.

A hores d'ara Sor Catalina té 86 anys i va deixar Calonge als 11 anys. Queden poques persones que la coneixin, tot i que al número 14 de Dies i Coses es publicà una pàgina que donava detalls de la seva vida.

Abans de fer els vots va viure sis anys amb un conuco seu, que era el donat de les monges caputxines. De Calonge va dir —a Dies i Coses— que només recordava que acompanyava els seus germans més petits a escola mentre els seus pares conraven la terra, i aquesta nota de la premsa insinua que ja coneixia la tècnica abans d'entrar a clausura, per això hem de pensar que va conèixer l'ofici de rellotger els sis anys que va viure amb el seu conuco abans d'entrar a clausura.

Foto Premsa: Ultima Hora, 8 d'Abril

Pla de millorament de façanes de la Conselleria de cultura

1992, objectius i criteris

El pla de millorament de façanes pretén que es poleixi el paisatge urbà de les nostres illes, alhora que s'ajuda a la conservació del patrimoni arquitectònic. Tot establint una col·laboració puntual i efectiva entre la Conselleria de cultura, Educació i Esports, els ajuntaments i els particulars, de manera que serveixi per a la millora de la qualitat de vida a la comunitat i per gaudir-ne els visitants.

No es tracta, en principi, de restaurar els edificis complets, sinó que aquest pla vol limitar-se precisament una restauració entesa en el sentit més ampli. Les façanes seran tractades amb els mitjans tècnics necessaris i s'establiran els oportuns contractes per tal d'eliminar elements, com fils telefònics, elèctrics i d'altres, que enlletgeixin els carrers i siguin motiu de degradació dels edificis.

I perquè el resultat de la campanya sigui la millora efectiva del paisatge urbà de les Illes, antic i tradicional, no ens plantejam el tractament de façanes d'edificis singulars, sinó de les façanes d'un carrer, d'un tram o d'una plaça, amb l'ambició que paulatinament i progressivament els pobles i les ciutats de les Balears presentin un aspecte estètic agradable.

Els propietaris d'immobles interessats proposaran als ajuntaments l'actuació sobre les façanes, tot especificant el tractament a seguir, els materials a utilitzar i el cost total dels treballs. Els ajuntaments han de decidir la zona d'actuació a partir de les propostes dels propietaris: tramitaran i informaran els expedients; rebran i canalitzaran els ajuts i, en general, coordinaran les actuacions.

El pressupost de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports pel Pla de Millorament de façanes ha de servir per finançar un terç del cost del treballs. Els dos terços restants han de ser aportats respectivament pel propietari i per l'ajuntament. Tanmateix l'ajuntament podrà negociar en comptes de terç al seu càrrec, excepcions fiscals i arbitris.

Relació d'ajuntaments que han signat el conveni del Pla de Millorament de Façanes —1988-1992—: Pollença, Son Servera, Marratxí, Búger, Bunyola, Mancor, Maria, Sta. Eugènia, Consell, Sencelles, Sineu, Santanyí, Campos, Campanet, Alcúdia, Puigpunyent, Sóller, Costitx, Sant Joan, Inca, Calvià, Petra, Algaida, Andratx, Porreres, Llubí, Montuïri, Sta. Maria, Fornalutx, Sa Pobla, Muro (part), Muro (munic.), Sta. Margalida, Vilafranca, Banyalbufar, Estellencs, Artà, Ariany, Binissalem, Escorca, Palma (Sant Miquel), Palma (Part.)

A Santanyí, ELS PETS!!

Ens ha arribat a les nostres orelles un breu avanç de les festes de Santanyí on podrem gaudir del millor rock que es fa en català amb el grup ELS PETS. Aquest grup

va néixer l'any 1985 a Constantí, un poblet de Tarragona i en 7 anys s'ha situat ben amunt dins les llistes d'èxits. Després del seu fabulós «Calla i balla» han publicat un nou LP anomenat «Fruits secs» amb temes com «Menja avellanes», «Cervesa, nenes i Rock» o «Has canviat». També hem sentit dir que vindrà el grup que més bé i amb més bon humor es pren la vida de per aquest redol: OSSIFAR. Cançons tan conegudes com «El Sheriff Ripoll» o «En Gori Cooper té morenes» en faran passar una bona estona i segur que més d'un es jaurà de rialles en veure'ls damunt l'escenari fent-ne de les seves. Amb una paraula: Bona música i bon humor per Sant Jaume...

Curiositats

(Toni de Porreres)

*L'any 1879, les termites es varen menjar tot sencer un vaixell de guerra amarrat a El Ferrol

*Els primers pollastres varen ésser domesticats a Xina fa uns 6.000 anys. Més tard es varen introduir a Corea i Japó.

*El lleó, l'animal de major activitat sexual del món, pot

copular amb la mateixa femella cent vegades per dia.

*Durant l'eclipsi de sol del 27 de Febrer de l'any 1979, que fou visible a Nordamèrica, les gallines es varen posar a fer ous a un ritme frenètic.

*Cada ós pard s'adjudica un tros de bosc que abraça uns 40 quilòmetres quadrats.

*Un escarabat Goliat pot arribar a pesar 100 grams.

*L'haxís era prescit a Xina, al segle XXVIII a. de C. com a remei contra la malària i la falta de memòria.

*El càncer també era freqüent a la prehistòria, segons una investigació d'uns antropòlegs alemanys. Dels 80 esquelets estudiats del cementiri prehistòric de Wiesenhäuser Hof, pròxim a Stuttgart, un de cada cinc difunts presentava proves de tumors malignes.

*Antigament, per alliberar-se dels malsons, es recomanava aficar tres matins seguits les mans dins l'escusat; prèviament abocaven un poc d'oli dins el lloc comú.

*El cafè va tenir probablement el seu origen al segle IX a Etiòpia, i es va fer molt popular pels efectes estimulants. Però, durant quatre segles, els seus consumidors es limitaven a rovegar els grans. Més tard, en el segle XVIII els àrabs decidiren coure'ls i beure el líquid resultant.

VIAJES
EUROPAIR S.A.

Billetes de Avión y Barco
Reservas de Hoteles
Viajes de negocios, de placer, luna de miel, etc.
Organización de Banquetes
Traslados en autocar

Se lo resolvemos todo a su entera satisfacción

En Cala d'Or Tel. 65 78 03/04
En Cala Ratjada Tel. 56 42 12
En Palma Tel. 72 49 43

INSTAL·LACIONS
|
MONTATGES ELECTRICS
ANTENES PARABOL·LIQUES

Exposició de APLIQUES i LAMPARES
DARRERES NOVETATS EN PEL·LICULES
DE VIDEO

eléctricas
MANRESA, S.A.

Distribuidor Oficial: AEG - TELEFUNKEN -
ZANUSSI - THOMSON - SANYO - CORBERO

C/ Ariel, 5 - Tel. 657859
Avda. Bèlgica, 6 - Tel. 657378

CALA D'OR

L'Assemblea de Premsa Forana elegix nova Junta Directiva

Nofre Arbona: Secretari.
 Maria Galmés: Tresorera.
 Miquel Adrover: Vocal
 Biel Gelabert: Vocal
 Jaume Taberner: Vocal.

El president reelegit, Carles Costa.

El passat dimarts 7 d'abril, reunits en assemblea els representants de totes les publicacions de «Premsa Forana», elegiren un altre any, nova junta directiva; es fa cada dos anys.

«Dies i Coses» hi va esser present, i va poder estrenar el nou sistema d'elecció de president; a partir d'ara es farà en dues voltes.

A la primera volta l'assemblea va triar els 7 membres de la Junta directiva; hi havia un total de 8 candidats, per la qual cosa se'n va excloure un.

Votació de l'assemblea:

Maria Galmés, «Flor de Card», 31 vots

Nofre Arbona, «Bona Pau», 22 vots.

Jaume Taberner, «Ariany», 22 vots.

Miquel Adrover, «Ressò», 20 vots.

Biel Gelabert, «Es Molí Nou», 20 vots.

Biel Company, «Mel i Sucre», 18 vots.

Carles Costa, «Damunt, damunt», 18 vots.

A la segona volta, els representants elegits, triaren el seu President i va esser curiós veure com es reelegia en Carles Costa tot i ésser el membre de la Junta amb menys vots.

Votació de la Junta:

Carles Costa: President

Biel Company: Vice-President

Sales a S'Alqueria Blanca

Ja fa un temps, un parell de joves de S'Alqueria Blanca vàrem decidir de treure a la llum una vella tradició del temps dels nostres padrins.

Aquesta idea sorgí un dia d'una conversa que tenien un jove i un padrí de les coses que feien ells a la seva juventut i això ells ho feren quan s'havien d'anar a sa «mili» per despedir-se de les seves famílies i amics del poble.

Fer córrer sa veu pels joves de S'Alqueria d'aquesta idea va tenir bons resultats, ja que en poc temps vàrem arribar esser uns 40 «salers i saleres».

Amb l'ajuda d'alguns pares i padrins que anys enrera havien cantat i sabien les lletres de les gloses.

Un violí, dos guitarrons, tres guitarres, un acordió i la veu de joves que per primera vegada cantàvem sales vàrem sortir els carrers del poble amb l'esperança que aquesta idea agradàs a la gent i poder continuar endavant.

La sortida dels salers la feim el dia de Pasqua i el di lluns de Pasqua o enguany s'ha fet així, el «Ball de Salers». Per començar aquest ball primer tots els salers i saleres hem de tenir un parella, després ballam la primera jota i queda obert el ball. En acabar la primera jota els salers i saleres entregam a les nostres parelles un collar de «rollets» que són típics en un dia com és el dia del «Ball de Salers». El ball segueix fins que la gent està cansada i els salers mos despedim fins l'any que ve si Déu ho vol.

Antònia M'.

Entrevista a Guillem Roig i Mora

Era un horabaixa, que no sabia què fer i vaig decidir anar a veure un conegut meu de Porreres, que viu aprop de ca meva.

Tris, tras, tris-tena, vaig anar caminant fins el número trenta-quatre del carrer Vent. Aquesta història començà així:

-Toc! toc!, hi ha qualcú?... Guillem, on ets?

-Ara surtiré, un moment!... uep Toni!, què fas per aquí?

-No ho endevinaris mai. Venc a fer-te una entrevista.

-A mi? Oh remil puces!

-Venga, venga, que amb mitja hora n'hem de sortir. M'agradaria que me contasis un parell de coses relacionades amb sa feina aquesta que tens com a «jobby».

Després d'haver insistit un poc, entre sa seva fiola i jo el vàrem conèixer.

-Primerament em podríes dir, si vols, ¿com començares tot aquest truí de s'escultura?

-Començaré per dir-te que de jove net vaig fer feina durant quaranta-dos anys de ferrer a Can Frari. Llavors me dugueren a l'atur i aquí fou quan vaig començar aquest truí, ja que són una persona que m'agrada molt punyir, fer feines laborioses, entretingudes i un horabaixa quan feia poc que estava a l'atur, em pas-

sejava pel corral i vaig veure un tros de marès. Una estona més tard, se me va passar pel cap la idea d'intentar fer qualque cosa amb aquell tros de marès.

-Va ésser difícil el començament?

-En el principi em va costar. Fins que no va fer tres o quatre mesos no vaig agafar sa pràctica, però llavors a poc a poc, així com més feina hi feia millor anava.

-Què va ésser el primer que féres?

-La primera peça que vaig fer, fou

un murter. Una vegada que va estar acabat, en vaig començar un altre amb unes altres formes i tamanys, i així a poc a poc en vaig anar fent.

-I sa gent de Porreres, sabia que feies aquests objectes?

-Sí, a poc a poc un que n'havia vist un d'acabat que tenia a ca meva, ho va dir a un altre, i llavors m'en varen comanar un per ells, i així en vaig començar a fer un i un altre...

Avui en dia en tenc donats per Felanitx, Porreres, Palma, Sa Colònia, etc.

-Sa matèria prima que utilitzes és es marès, però quines eines utilitzes per fer aquestes peces?

-Bé, es marès que tenc aquí és marès de Son Grau i pedra de Santanyí. Ses eines que tenc per aquí són, entre altres, un xorrec, punt i corrents, un compàs, un parell de martells, paper de vidre, llimes petites i grosses, un llapis, un pinzellet per espolsar es marès, sa vela (semblant a una escaire) o cap de bo.

-És difícil aquesta feina o simplement han de tenir molta paciència?

-Difícil no ho és, tot és bo de fer si ho saben fer, és una feina de molta, moltíssima paciència i han d'anar amb esment per no espenyar es marès.

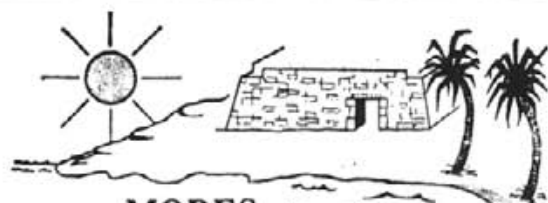
-Treballant es marès, també fas més objectes. Me'n dius uns

BAR - RESTAURANTE CA'N MARTINA

MIGUEL RIGO
ESPECIALIDAD EN PAELLAS
PESCADO Y MARISCOS FRESCOS

Passeig des Port, 56
Teléfonos 657517 - Privado 643013

07691 - PORTO PETRO
(Mallorca)

**MODOES
JANINE**

centre comercial El Pueblo, Lenda n' 25
CALA D'OR

TEL. 65 78 47

quants?

-Bancs per posar en es corral cendres, murters, números per posar a damunt es portals de les cases, columnes, jardineres, adornos varis, estatuës, llibres per decorar, reconeres, llibres i altres objectes per recolzar una sèrie de llibres d'una estanteria, llibres de cementeri, taules, cofres petits i grossos, penjadors, peces per travar les portes de la casa, fulles per fer tests...

-Per exemple, per fer un cofre petit, necessites moltes hores?

-Mai ho he contat, però crec que

surtiria a una mitja de 15 hores per cofre petit, aproximadament.

-Veig que aquí hi ha un banc que ja està fet, podries explicar-me una mica ses parts que fas per arribar a fer aquesta impressionant feina?

-Bé, començ agafant un tros de marès o pedra de Santanyí, ja agaf una peça que me vaig bé de mida, i una vegada seleccionada sa peça, hi començ a dibuixar-hi el dibuix que desig. Seguidament, el vaig rebuidant a poc a poc. Una vegada que el tenc rebuidat, amb el martell i el

punta corrent vaig picant a poc a poc fins donar-li s'etxura que m'agradi, i així vaig fent totes ses peces. Una vegada que ja tenc totes ses peces adobades, les junt amb una pasta especial; i finalment queda sa feina acabada. Aquesta fotografia és una de ses moltes feines que he fetes.

-Ha vingut mai, qualcú a intentar fer el que tu fas?

-Sí, ja ho crec que sí. Ha vingut moltes de vegades na «Juli», una al.lota que era veinada, i el seu germà que també ha vingut...

-Els hi va anar bé?

-Sí, els hi vaig ensenyar a fer un parell de peces fàcils, com a murters i cendres, que són bastant fàcils per un que comença; però si mateix els vaig ajudar una mica per que per un que ho veu pareix molt més bo de fer que del que realment és.

-Ses figures que fas deven ésser totes per adornar?

-Sí, quasi tot és tan sols per adornar.

-Bé això es tot, estic molt agraït de que haguis volgut que fes aquesta entrevista. Realment he quedat estorat de sa feina i eima que tens per fer tota aquesta mena de figures i adornos. Jo, com a representant, en aquest cas, de sa revista DIES I COSES, te vull agrair l'ajut que ens has facilitat. Moltes gràcies i fins una altra.

Dates de l'escultor:
Guillem Roig i Mora
Carrer del Vent, 34
07260 - PORRERES

Entrevista feta per: Antoni Adrover
i Picornell (Toni d Porreres)

ELECTRO

ViBa c.b.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
ANTENES TV. - FONTANERIA

JAUME VIDAL - JAUME BALLESTER

Carrer Gómez Ulla, 2
Tel. 653995
07650 SANTANYÍ

Plaça Sant Josep, 10
Tel. 163188
07691 ALQUERIA BLANCA

COSME JULIA

TALLER DE CHAPA Y PINTURA

C/ Castell, 11 - Tel 657882

07669 CALONGE

Dies i Gloses

El noranta-dos

«Sa gent no el veu tan hermós
com el mos volen pintar
i just hem acabat d'entrar
a dins el noranta-dos.

Es queixen es camioners
dels impostos de sa seva eina
molts a penes tenen feina
i es bancs fan alt interès.

Per carreteres i carrers
se varen manifestar
sa revor del seu queixar
és poca feina i mal cobrar
i sa competència que les fa
es remolcs des tractorers.

Més tard els comerciants
que diven no facturen res
tancaren per fer més pes
perquè si ve es Corte anglès
que casi segur ja hi és
s'hauran de fer ermitans.

Sembles barques sense rem
aquesta gent que protesta
ja que per calmar sa tempesta
amb educació se'ls contesta
amb compte tot ho tendrem.

També vérem es primer exquix
quan va acabar es gener
ses rebaixes res varen fer
tots vérem que s'I.P.C.
va pujar un punt i mig.

Cap institució es privà
a s'hora dets impostos posà
i mos han tornat augmentar
també amb un punt a s'IVA.

Sa benzina ha pujat
i també es telefonar
es llum i també es pa
i es viatges a Ciutat.

Si són picapedrers
molst sa quiebra han donat
i els pocs que han quedat
retoquen qualque terrat
fent feinetes de xapucers.

Un tapa una gotera
s'altre «azulejos» caiguts
treball d'hores o minuts
i molts estan a l'espera.

Es palistes i picadors
també demanen clemència
i molts d'aquests de competència
fan feines amb advertència
per fulanos mal pegadors.

Si no van forts es contratistes
no se poden arriscar
tarden molts d'anys en cobrar
si no s'hi duren sa mà
si irresponsabilitat hi ha
en carreteres i autopistes.

També van molt a la baixa
es souvenirs i hotelers
ha de fer molt d'interès
les feren sense dobers
i troben magra sa caixa.

Aumenta s'atur cada mes
ho veim sense llegir diaris
s'alegren es empresaris
si es poden desferrar obrers.

Ha tornat molt magre es sou
paguen lo mínim permès
i no parlem des pagès
que a més de no treure res
hem d'afegir que no plou.

Li tenen parat sa ginya
de ple el volen agafar
i perquè no pugui vermar
li fan arrancar sa vinya.

Li obliguen a vendre ses vaques
perquè no fassi pus llet
es buc i lo que és bestret
queda de cop dit i fet
en cobles per ses estaques.

Sense vaques no hi ha bous
i sense egües pollines
i si llevam ses gallines
deixarà d'haver-hi ous.

Ses ametles guapes i sanes
moltes a s'obre han quedat
preu sols no les han posat
i a caramull està es mercat
de ses que han importat
de terres americanes.

Ja no saben es mortals
això com s'ha d'agafar
perquè tot s'ametlerar
mallorquí sembla que està
per fer fotos i postals.

Duen carn dets holandesos
quan mos ne sobrava abans
es cotxos italians
i molts de vins són francesos
i abusant de desentesos
ets ordinadors alemans.

Envien barcos carregats
de medicines i aliments
de cap en es cinc continents
i volen que estiguem contents
es tres milions de parats.

Es cap a mi em va entorn
quan sent aquests desbarats
d'aquests barcos carregats
d'aliments i derivats
per dur a l'Est i al Tercer Món
i per la Rambla i el Born
i centres d'altres ciutats
posant pes quatre costats
desnutrits i marginats
quan no infants abandonats
que les se'n duen retratats
es turistes com a adorn.

Deixau anar es sortir
cap a països veïnats
polítics si són honrats
que en lo que estan enfilats
de huelgues i atentats
i terrorisme per aquí
no pens puguin presumir
de ser massa civilitzats.

Ca vostra primer arreglau
i llavones anau a s'extranger
que quan es vot heu de menester
d'agenollats el suplicau
i en tenir-lo mos donau
per allà on no dic, que és grosser!

Robiols, panades i el cant dels Salers

N'heu fet moltes d'esgarrades
veim molts de bonys i forats
que no seran mai tapats
per molt que aneu adornats
presumint d'olimpiades.

De fer embulls a sa troca
es comptes no vos surten bé
negau es paro a s'obrer
a n'aquell que ha suat sa moca
sa branca d'auesta soca
a poca gent li convé.

S'han gastat molts de milions
que saben que no tornaran
el noranta-tres estaran
ets espanyols més a fons.

Se gasten molts de milions
amb aquest Quint centenari
diguem que és es mostuari
de totes ses nacions
quan no té dos rovegons
qualcú ni per necessari.

Es deute exterior
que dins Espanya hi ha
cabuda no pot trobar
ja dins cap ordenador.

Deixau anar es presumir
per fora i arreglau ca vostra
intentau dar exemple i mostra
i jo vos vendré a aplaudir.

Aquell que bé es camp conra
a les llargues profit treurà
però començ a dubtar
si cap polític hi ha
avui que cregui en s'honra.

Hi ha polítics de demés
i també en llista d'espera
tots fan saliva i sabonera
criticant en el demés
porcades i mals papers
si les llevam tocar dobers
aviat fuig sa comandera.

Si me som equivocac
en s'escrit seré molt feliç
millor si es deu que si es sis
lo que es fallo ha puntuat
acceptar-ho i de bon grat
vos assegur que molt en fris.

Pens que pec de pessimista
no pretenc assustar-vos
que sigui el norante-dos
diferent d'aquesta llista.

Joan Grimalt

Sempre una tradició
és part de sa nostra vida
com ses de Pasqua Florida
o de Ressurrecció.

Fer robiols i panades
allà devers es Dijous Sant
és tradició important
una de ses no oblidades.

Però sa gent d'aquest món
anam canviant dia a dia
i ara ja sa majoria
ho compram fet a un forn.

I era guapo una família
quan d'un anyell feien matances
i fent robiols i panades
unida s'entretenia.

Hi havia pocs doblers
i poca diversió
i era obligació
fer-ne un parell pes salers.

Perquè era tradició
per ses cases i carrers
veure cantar es salers
es dia de Resurrecció.

Es salers era un estol
que a cada casa cantaven
i cantant ja demanaven
sa panada o es robiol.

Més amunt i més avall
aquella alegre tonada
també feia convidada
al tradicional ball.

I per tota sa família
haguent acabat sa quaresma
que ho era de bo punyema
sentir aquella cantúria.

Però aquest cant des salers
que pareixia oblidat
a pobles ha ressucitat
amb força com abans o més.

Aquest cantar popular
que endins ja havia arrelat
ara quan l'hem recordat
d'emoció hem vist plorar.

I és que una tradició
mai s'hauria d'oblidar
perquè si bo és recordar
viure-ho pot esser millor.

Jaume Julià

Programa de les Fires i Festes de s'Horta 1992

DIVENDRES DIA 15 DE MAIG. Dia de Sant Isidre, patró de s'Horta.

A les 10 h. missa en honor del Sant Patró.

DISSABTE DIA 16 DE MAIG.

A les 22 h. projecció de la pel·lícula de cinema «campeón» a la plaça.

DIUMENGE DIA 17 DE MAIG.

A les 9'30 passejada en bicicleta pel terme. Trajecte aproximat de 30 km.

A les 15 h. Concurs de fotografia organitzat per Jaume Montserrat.

A les 17 h. Partit de lliga 2ª regional entre el S'HORTA i el CAS CONCOS.

A les 18'45 h. futbol femení entre fadrines i casades amb la recompensa d'una porcella per les guanyadores.

DIUMENGE DIA 24 DE MAIG

A les 11 h. passejada en moto. Dinar al port de Pollença. Recorregut aproximat de 10 km. Concentració a la plaça.

DISSABTE DIA 30 DE MAIG

A les 18 h. Partit amistós en la categoria infantil: s'Horta-Porreres.

DIUMENGE DIA 31 DE MAIG

A les 11 h. segona marxa cicloturística. Anada al port. Col·labora Moto Sprinti Coca Cola ofereix la beguda de franc.

A les 13'30 h. ball de bot a la plaça, a càrrec dels al.lots ensenyats per Antònia Aina Ripoll Rigo.

A les 14'30 degustació de la tradicional paella. Portau el plat, tassó i cubert.

A les 18 h. Partit de lliga Juvenil entre s'Horta i l'esportiu Sa Vileta.

DISSABTE DIA 6 DE JUNY

A les 11'30 h. partit de lliga benjamí: s'Horta-Barracar.

A les 15'30 h. Tir al plat per tiradors locals. Puig dels Canons.

A les 17 h. partit de béisbol entre els joves del poble.

Camp de futbol.

A les 19'30 h. exposició fotogràfica amb les millors fotos del concurs el dia 17 de maig. Rectoria vella.

A les 19'30 h. exposició pintura. Paissatge realitzats per Joan Maimó. Rectoria vella.

A les 22'30 h. Berbena a la plaça animada pels conjunts GEMINIS i HARMÒNICA COIXA.

DIUMENGE DIA 7 DE JUNY. Dia de cinquagesma.

A les 9 h. Cercaviles amb les xeremies de Sancelles. Fira de s'Horta.

A les 9'30 h. Exposició de treballs dels alumnes de l'escola.

A les 11'15 h. Vi espanyol per gentilesa del Banc de Crèdit Balear de s'Horta al saló parroquial.

A les 12 h. Partit de bàsquet masculí entre els alumnes de 7è i 8è.

A les 16'30 partit de futbol entre Fadrins i casats. No federats. S'entregaran dos trofeus donats per la Banca March.

A les 19'30 h. actuació a la plaça pels al.lots amb el grup d'animació Singlot.

A les 22'30 h. ball de saló. Actuació de la orquestra

Aigües

Sa Figuereta

Telèfon 65 78 18

CALONGE

Harlem.

DILLUNS DIA 8 DE JUNY

- A les 10 h. missa pels difunts.
- A les 11 h. final del campionat de tennis taula a l'escola.
- A les 11 h. partit de volei femení entre les alumnes de 7è i 8è.
- A les 16 h. Volei masculí entre 7è i 8è.
- A les 17 h. gimnàstica rítmica a l'escola. Exhibició del Club Iroy i de les alumnes del col·legi Reina Sofia que han participat al campionat escolar.
- A les 19 h. Jocs i concursos per al.lots. Ginkama, tren-cadissa d'olles, carrers de sacs... a la plaça.
- A les 22 h. actuació del grup Marina.
- A les 24 h. Gran nit de focs artificials.

DISSABTE DIA 13 DE JUNY

- A les 22 h. Teatre. «Qui no la fa de jove la fa de vell»

original de Catalina Rigo, interpretada pel grup pou del Rei, de s'Alqueria Blanca.

DIUMENGE DIA 14 DE JUNY

- A les 9 h. al camp de futbol, torneig de petanca.
 - A les 10'30 h. partit de minibàsquet 5è i 6è.
 - A les 11'30 h. futbol 3er i 4rt.
 - A les 16 h. recorregut incògnita. Dues categories: menos de 18 anys i a partir de 18 anys. Equips de quatre.
 - A les 18 h. gran exhibició de cavalls a càrrec de Jaume Rosselló d'Inca i de cavallistes locals. Tindrà lloc a la tanca de can Mulet.
 - A les 21'30 h. ball de bot amenitzat pel grup s'Estol d'es Picot.
- Entrega de trofeus.

Recordant anys passats...

Al Felanitx publicat el vint de maig de l'any cinquante podem llegir el programa de les festes de s'Horta:

Dissabte dia 27.- A les 9'30 del vespre repicada de campanes, amollada de cohets i la popular «revetla».

Diumenge dia 28.- A les 10 Ofici solemne amb sermó a càrrec del Mossen D. Francesc Amengual, superior de la casa Misió de Ciutat.

A les onze carreres pedestres de velocitat i amb trevadors.

A les cinc de s'horabaixa, gran partit de futbol, corresponent al «torneig comarcal» «trofeu productes Ramis», entre els equips «Conquense» i U.D. s'Horta-Calonge. Aquest partit serà amenitzat per la banda Municipal de Felanitx. A continuació gran concert popular per la mateixa banda a la Plaça de Sant Isidre.

A les 9'30 gran ball al estil del país amenitzat per la banda municipal de Felanitx que executarà un extens i variat repertori de mateixes, jotes i boleros. Grans focs artificials i al final de festa traca final.

Dilluns 29.- A les 4 de s'horabaixa carrers de cintes, a les 4'30 guanyadors. La comissió no respòn de les averies que es puguin produir durant la carrera.

Seguidament gran ball regional.

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

SUPERMERCAT
|
FERRETERIA

Can Binimelis

C/ Cala Llonga, nº 3 Tel: 657717 Calonge

Ball i rollets

Dues setmanes després de Pasqua es tornà a fer el ball dels Salers, a la plaça de Calonge.

La festa estava anunciada a les cinc i a aquesta hora la gent començà a reunir-se a plaça, els músics tremparen els instruments i l'equip de so. Aviat varen comparèixer un estol de madones amb paquets i paquets de rollets, que havien preparat per a la festa.

Els venien a dues-centes pessetes, un preu ben barat, i ben prest els havien acabat tots.

Devers les sis, els sonadors començaren la seva feina, i com sempre, sonada darrere sonada, cada cop hi havia més balladors a la plaça i més espectadors al voltant. Bona va esser la festa!

Na Carina, de s'Alqueria, guanyadora del Concurs de còmics, Vila de Santanyí

Fa un parell de setmanes es va celebrar el concurs de còmics, Vila de Santanyí, on hi participaven tots els al.lots d'EGB del terme de Santanyí. Hi havia tres categories amb tres premis per cada una d'elles i després un premi especial per un sol còmic de totes les categories. La guanyadora d'aquest premi ha estat na Carina Mohamed Rigo de S'Alqueria Blanca, i per aquest motiu férem una xerradeta amb ella.

-És la primera vegada que participes a un concurs com aquest?

-No, l'any passat ja vaig participar a un concurs de redacció.

-I com et va anar?

-Buff!, vaig fer aigua.

-Com ho feres per participar-hi?

-Hi vàrem participar tots els alumnes de l'escola de S'Alqueria com a tasca escolar.

-Quines escoles hi participaven?

-Totes les escoles i nins del terme de Santanyí.

-Ens podries contar com era el teu còmic?

-Hi havia unes 15 o 16 vinyetes a les quals es veia una nina fent panades. Al principi l'havia feta que sortien cremades, però llavors em vaig estimar més que sortissin bones.

-I et va ajudar ningú?

-No la idea és meua.

-Com vares saber que havies guanyat?

-Me varen enviar una carta.

-Què vares guanyar?

-Vint mil pessetes i un parell de llibres. N'hi havia de grossos i de petits, però eren molt avorrits.

-Què vares fer amb les 20.000 pessetes?

-Em vaig comprar una màquina d'escriure.

-Hi va haver ningú més de S'Alqueria que guanyàs?

-Sí, na Bàrbara Adrover, de can Peraire, que va guanyar el segon

Carina
12.9

premi de la seva categoria que consistia en tres mil pessetes i llibres.

-A on estaven exposats els còmics?

-A la Caixa.

-Què vols esser en esser gran?

-Dibuixant.

-I què ens dius d'al.lots, ja festeges?

-No, ni en tenc cap de mirat.

-Ens han dit que dibuixes molt bé, com et va el dibuix a l'escola?

-He tret un excel.lent en dibuix, i

del lineal, un notable.

-Què fas el temps lliure?

-No tenc temps de fer moltes coses, em manden molta de feina a l'escola.

-Què trobes de la revista «Dies i Coses»?

-Que l'haurien de fer en color.

-La trobes cara?

-No sé que val.

El Gabinet de Terminologia: un altre servei al vostre abast

El Gabinet de Terminologia, col·laborador del Centre de Terminologia TERMCAT, s'ha creat gràcies al conveni de cooperació que es va signar el 29 de gener de 1991 entre la Conselleria de Cultura, Educació i Esports i la Universitat de les Illes Balears, amb la finalitat de coordinar i potenciar les iniciatives en el camp de la terminologia en l'àmbit de les Illes Balears.

FUNCIONS

D'acord amb el conveni de creació, el Gabinet de Terminologia durà a terme, directament o en coordinació amb el TERMCAT, les activitats següents:

- atendre les consultes terminològiques
 - planificar i coordinar la recerca terminològica
 - vehicular la supervisió i la normalització dels termes catalans.
 - mantenir la comunicació informàtica amb el banc de dades terminològiques del TERMCAT.
 - difondre els criteris metodològics per elaborar diccionaris i vocabularis.
 - atendre les necessitats de formació dels especialistes en terminologia.
- Les activitats del Gabinet de Terminologia es duen a terme amb les aportacions materials, econòmiques i de personal de les dues institucions que l'han creat.

SERVEIS

Servei de consultes puntuals.- El Gabinet de Terminologia ofereix un servei de consultes a fi de cobrir les demandes terminològiques puntuals dels usuaris. S'adreça fonamentalment a tots els professionals que treballen en qüestions lingüístiques (correctors, traductors, assessors lingüístics, etc.) i, en general, a qualsevol persona que es trobi amb dubtes terminològics que afectin un terme o un grup restringit de termes pertanyents a qualsevol àrea d'especialitat.

L'usuari es pot adreçar al servei de consultes utilitzant mitjans orals -telèfon o presència directa en el centre- o bé escrits -correu o telefax- per norma general, s'admeten, com a màxim, deu consultes per cada trucada. Si l'usuari té una llista més llarga de termes per consultar, es recomana que ho faci per escrit seguint els criteris següents:

1. Sempre és preferible de presentar els termes en forma de llista i ordenats alfabèticament.

2. Convé facilitar tanta informació adicional com sigui possible: contextos, equivalències en altres llengües, definicions, etc. També són molt valuoses les propostes de l'usuari per a la normalització dels termes consultats.

3. En cas que el document que calgui revisar no sigui una llista, sinó un text, convé subratllar els termes dubtosos o bé marcar-los amb un retolador fluorescent. Això redueix considerablement el temps de revisió.

La col·laboració de l'usuari és molt important per poder resoldre satisfactòriament les consultes.

Un aspecte que cal tenir en compte és que en el servei de consultes no es fan coreccions de tipus gramatical ni traduccions de textos.

Secció de terminologia sectorial.- El Gabinet de Terminologia, en coordinació amb el TERMCAT, duu a terme el seguiment de treballs terminològics. Les propostes d'aquests treballs poden provenir del mateix Gabinet o d'altres institucions i empreses, tan públiques com privades.

A més a més, aquesta secció ofereix:

-assessorament sobre la metodologia per elaborar diccionaris i vocabularis especialitzats.

-informació sobre recerques terminològiques en curs d'elaboració.

-assessorament sobre criteris lingüístics que han de complir els termes en català.

-organització de programes de formació en terminologia.

Servei de documentació.- El Gabinet de Terminologia proporciona informació bibliogràfica d'interès terminològic sobre qualsevol àrea d'especialitat. Per a aquest fi, el Gabinet disposa d'un fons documentat informatitzat.

Per accedir als serveis del Gabinet de Terminologia, cal adreçar-se a:

Gabinet de Terminologia
Edifici Sa Riera
C/ de Miquel dels Sants Oliver, 2
07071 Palma
Tel: (971) 17 30 62 i 17 30 15
(contestador automàtic fora d'horari)
Telefax: (971) 75 87 98
Horari: de 8 a 15 h.

BOTIGA

CA'N POLLA

tel. 657045

Calonge

Un altre lloc d'interès històric

Es pou des Babot

En la noble intenció de col·laborar amb aquesta taca, que es proposa com a meta mantenir i respectar els valors monumentals i històrics de la nostra rodalia. I amb un desig ben aviat acollidor, vull intentar fer pinya amb aquesta joventut joiosa, aportant també, el mateix temps, un altre valor d'interès històric que bé pens mereix ésser recollit. Com ho ha estat l'interès per La Lleona.

Fa un bon embolic d'anys, cavant terra cap endins es va fer un pou de manera molt rudimentària i que fou paredat per dintre amb delicadesa per uns pagesos «mestres d'aixa».

Aquest pou que va ésser cavat dins la nostra contrada anomenada «Clot des Pou» va passar a ser de domini públic i fou la font d'aigua viva i de salvació per la nostra barriada primera i antiga anomenada «Es Babot». A aquest pou li deien «es pou des Babot», fent referència a la primícia el que avui és s'Horta i que abans fou Marina.

La tristament famosa torrentada de dia 6 de setembre de 1989 va reblir i arreçar aquesta riquesa històrica estimada per a tothom de s'Horta. Dic històrica i estimada perquè testimonis vius i amb salut ens ho poden contar: Resulta que l'any 1913 una terrible sequera va amenaçar Mallorca, volent-la deshidratar i matar de sed. Aquest pou tan anomenat i avui

desaparegut va ésser la font vital i va salvar de morir de sed a Calonge, s'Alqueria Blanca, es Carritxó, Cas Concos i el poc que malgrat era s'Horta, ja que en ell l'aigua mai es va acabar.

Conten, que molts dies de bon matí, fent llargues coves a dins aquell camp rioler, esperaven vint o trenta carros per omplir a poalades les seves botes. En aquelles saons —emprant llenguatge pagés— totes les cases, tant de camp com de rodalies tenien cisterna propia però la gran majoria la tenien petita, perquè totes eren d'obra artesana, vull dir, fetes amb amor per mans calloses i cavades a cop de picó.

Per tant si un any es torbava a ploure cada casa o família tenia necessitat de fer la seva pròpia restric-

ció. La reserva que tenien era aquest pou com a riquesa d'or i llum de vida i també la garantia segura per la singladura procreativa dins un futur de subsistència.

Explicat així de manera sucinta crec que queda ben clar perquè tenim la necessitat de lligar aquesta joia a la història de s'Horta i guardar-la com a perla cultivada cuidant amb amor aquest ric tresor.

Dins el mes d'abril de 1906, amb una d'aquelles caminades d'inspiració i amor a la natura, cercant l'encant de fora vila, Mossèn Llorenç Ribet, membre de la Real Acadèmia de la Llengua, Espanyola amb el front suat i el cos d'estrall remull s'aturà a l'ombra d'un pi i es banyà el front amb l'encant cristalí d'aquella

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

Pintures

D'or

Calonge

aigua, després begué la puresa fresca, dolç i suau d'aquell pou i pronuncià unes paraules plenes de llum i d'immortal poesia que quedaren escrites en tinta d'or com a riquesa de la nostra història.

El rvd. D. Joan Sunyer, el mes d'abril de 1974 essent rector de la parròquia de s'Horta, desvivint-se per despertar i encaminar un amor cuidadós per allò nostre, feu posar una placa de pedra viva on es gravaren detalladament aquelles paraules de Mossèn Riber, però la torrentada de 1989 arrasant-ho tot ens ho va esborrar i tirar a nòrris.

Una constant sempre m'ha mogut a pensar que el que és purament nostre sols es pot mantenir si som capaços des de la nostra responsabilitat de sostenir, empenyer o donar suport a la idea d'allò que per la seva importància ens identifica.

El pensament arrodonit i la curolla de lluitar defensant els interessos del nostre poble i de la nostra gent de s'Horta des del lloc de regidor de l'Ajuntament de Felanitx a una de les darreres plenàries de 1990 vaig fer una proposta basada amb l'argument que contempla aquest escrit i rebé el vot favorable de tots i cada un dels membres que representaven pel poble felanitxer.

Per refrescar la memòria als responsables polítics d'avui, i recordar l'obligació que té l'ajuntament de complir els seus acords, i també per fer pany amb la idea noble i capdavantera d'aquesta joventut activa i treballadora i que valent i sense por, sap amorosament alçar la bandera sortint en defensa del que és nostre i que com a tal forma part del nostre patrimoni històric i que tenim l'orgull d'estimar i el deure de defensar com ho saberen fer els nostres avantpassats.

Aquesta és la idea que m'ha donat l'empena de sortir endavant amb aquest escrit. ¡Estimem lo nostre!

Josep Bonet i Grimalt

DE MARINA

¿No coneixeu Marina? És una terra onada de pujols i comellars i vegetació frondosa que s'extén darrera el Puig de Sant Salvador de Felanitx, de cap a la mar gran. És com una escampadissa de nius a solixent. Davall el bracam d'una figuera o d'un redol d'ametlers, el qui per primera vegada hi passi no hi sospitarà res, i cop en sec se troba amb infants qui juguen a l'ombra davant una caseta daurada d'antigor, i rossa com una església. Aquella encontrada s'extén

àrida i rocosa, plena de mates llentiscles fins a les ones qui esclaten en costa dentada de rocam en ruïnes. Si no fos per qualque mànega d'aigua qui se n'entra dins una cala, o per la doble i airosa curvatura de pit de cisne que fa Porto-Colom, faria l'impressió de recinte muredat amb murada baixa.

En la perspectiva que s'extén des de la blanca cinta de cases del Port, blanques d'una blancor qui tremola com una vela de mariner, i afilerades a cada banda com un estol de llauts de pesca, des d'aquesta visió fins a la calitja que només deixa entreveure el poble de Santanyí; S'Horta, Calonge, l'Alqueria Blanca semblarien un poble mateix si no fos pels campanars paternals qui coneixen ses respectives famílies i les apleguen en diumenges i festes de guardar. Tanmateix fins allà dilata la Vila son graciós acent peculiar; tanmateix la Vila dilata fins allà, encara que un poc esmorteïda per la distància i apagada pels oratges de marinada, la flama subtil de la bellesa femenina.

Marina té perspectives amples i serenes, mates llentiscles que atreuen d'hivern els tords d'ala fosca, fonoi marí qui s'esfilagassa com una crin frondosa d'ego salvatge, càrritx tendre com una nina rossa qui vegetàs sobre un front de vell, aures marinenques qui vénen de ben lluny, com una esperança, veles qui s'allunyen com una enyorança...

CODOSA

IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

FOTOGRAFIA

PROFESIONAL

REPORTATGES
FOTOS CARNET
FOTOCOPIES
VIDEO
MUSICA

*col.laboradors de
dies i coses*

FOTOS
Jaume Moserrat

Revelats al cap d'una hora

Còpies fotogràfiques en quatre min.

Fotos Carnet

Reportatges

Foto Industrial

Servei de fotocòpies

C/ Santuari, 88

tel. 581156

Receptes de Cuina

Una recepta del temps: ofegat amb sípia

Dins una greixonera amb oli es sofregeix la sípia, segons la quantitat. Per a quatre persones es posen dues sípies normals a mig sofregeix, una ceba trossejada, una

fulla de llaurer, sal i prebebò, alls, un manat de cebes tendres i un parell de tomàtiguques de ramellet.

Acabat de sofregeix s'hi posen dos o tres tasons d'aigua, un plat de faves tendres esbessonades i que bull tot una mica.

Després s'hi anirà posant un plat de xitxaros, algunes carxofes, uns cantons de patates, un brot de moradux i un poc de juliverd. Es deixa bullir fins que estigui al seu punt.

És un plat molt bo pel qui li agrada la verdura i pel qui no, és igualment bo perquè li comenci a agradar, a més, és un plat ben apropiat pel divendres del temps de quaresma; ara ja l'hem passat, però teniu-ho en compte per a l'any que ve.

Bon profit!!

JAUME I, 20 S'ALQUERIA BLANCA

MOTO SPRINT Cala D'Or

LLOGER I VENDA
DE MOTOCICLETES

YAMAHA

HONDA
SUZUKI

INFORMACIÓ TEL 65 90.07

C/ CALA LLONGA 17-R (Davant Hípic)
07669 CALA D'OR

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

Tel. 64 34 65

Porto Carl, 5
Cala Llonga

07660-CALA D'OR
Mallorca

PAPERERIA

SA BALDUFA

S'HORTA

CALA D'OR

Origen C.D. Alqueria

Estàtua vera

Jaume Serra

La rancor, l'odi, la fam de venjança, són males conselleres. Una genida, malgrat sigui per motius vàlids, sovint duu conseqüències funestes. Vatací una història trobada manuscrita al fons d'una caixa corcada, a un porxo de possessió. Consultats els antics propietaris, digueren que ells, i deien el mateix els seus avis, sempre l'havien tinguda allà, amb diaris i papers sens importància. Els crítics l'estan analitzant i encara no n'han donat la seva opinió sobre origen ni època. Ni tan sols han pogut aclarir si és o no és una fantasia. El qui ho conta sembla voler-li donar força d'històric. Més, ningú se n'acaba de fiar. De totes maneres, els arxivers i investigadors, remouen tots els judicis i processos, actes notariais i glosats de la petita ciutat que avui és un petit castell mig esbucats, una catedral sens Bisbe, un convent convertit en hostel, uns quants carrers i res més. Diu la història que a l'Edat Mitja era una ciutat amb bastant de moviment degut al monestir que tenia còpies de llibres, moltes quarterades i a més, abans de que es fessin les noves carreteres era un lloc de pas obligat. Ara és quasi dins un total abandó.

Com que el paper és en mans dels entesos i no volen donar-ne còpies a ningú per a no perdre'n els drets en vistes a una sensacional publicitat, he mirat d'aficar-me'l bé dins la memòria d'una lectura molt a la correguda que em deixaren fer a una de les poques tavernes que queden als carrerutxos de vora la catedral i se l'emporten tot d'una a la capital. Molts detalls no els recordaré ni el transcriuré amb el llenguatge arcaic de bastantes cènturies abans dels nostre temps. Perquè no es perdi. Si es perdés l'original que te pareix a tu? i diuen que és exemplar únic. Si aquella gent tardàs a publicar-lo i si jo desaparegués d'aquest món, et don permís perquè tú el publicuis o el venguis o en cedesquis els drets de publicació. Com veuràs és una historieta sens cap transcendència ni mica, però és nova, mai he sentit a dir res de semblant. Fuig almanco dels «amores» a què estam acostu-

mats, guerres i matances de la Inquisició que de tant de remolcar-les arriben a cansar i perdre interès; aquesta, no.

En resum, l'argument era aquest. La dama s'era allunyada del seu país, naturalment per gelosies del seu enamorat cavaller. Preferí no veure'l a veure'n una altra amb ell, i un bon dis sens dir ase ni bèstia, sens encomanar-se a Déu ni al diable agafà el més necessari, pren el seu millor cavallet i a la risca l'aventura. A trescar món deim per aquí. Es refugià al castell d'un parents seus que l'acolliren amablement. Molt de temps en temps, arribava qualque notícia a través, de soldats mercallers i de criats. Tots li contaven glòries d'aquell estornell. De cada vegada que en sabia noves, aquell bergant s'era fet més amunt en glòria d'armes, en torneigs i no en parlem d'èxit amb les dames. Fins i tot li arribaren a dir que hi acudien dames de l'estranger, de reialmes molt llunyans. I que la joventut, la flor dels cavallers de tota la rodalia anaven embadalits a contemplar-lo. I es considerava feliç aquell que el podia veure encara que fos de lluny. Na Flordavallisa, que així nomia, no quedava gens indiferent, perquè malgrat li tingués ràbia, al fons l'estimava i la tendresa que li inspirà des del primer dia que el va conèixer mai no li fugí.

Li arriben noves, les que ella més desitjava, que el cavaller havia quedat sens cap preferència per neguna i que d'unes setmanes ençà, el veien molt solitari.

Que no s'estrenava com primer i que dies, era abesent, o almanco no apareixia en públic. Naturalment circularen tota classe de rumors. Uns, que es volia fer ermità, altres, monjo. D'altres, que no estava bo i qualcú insinuava si enyorava na Flordavillisa. Tot d'una li vingué al cap la idea d'intentar una carta que li portaria una dama de la confiança d'una cosina seva del castell. Però no gosava.

Esperava a tenir noves més segures i definitives de com pendria l'estornell.

Per altra banda ella temia perdre aquesta ocasió tal vegada única. Com que cor ardent no dorm. Com que esperit ardit no és empoquit, pren la decisió de disfressar-se i anar ella mateixa a investigar pels seus propis medis i si fos el cas fer-se topadissa o almanco deixar-se veure per a saber com reaccionava.

Els seus familiars del castell li donen uns cavallers acompanyats de tota confiança i unes quantes dames d'escorta. Es posen en camí. Després de tres dies i tres nits, amb els seus descansos menjades, arriben a entrada de fosca.

Per por d'esser reconeguts o de despertar sospites, s'aturen unes hores a una espessura del bosc. Des del bosc, veien la plaça major del poble que era a una vall, mentre el bosc era a un turó. Veien moltes flamarades, es sentia al.luleia, i sons de molta festa i balls i bengales. Sentien crits i renou, molt de renou. Un dels cavallers acompanyants desconeguts a la ciutat s'ofereix voluntari per a anar a veure què passa i fent el beneit veure si bé d'un, bé d'un altre pot pispar res que tengui que veure en l'estat i situació del cavaller. La proposta pareix molt bé. Hi va. Torna. Diu que sentia moltes hurras i crits de visca, però que n'hi havia de tant emocionats que ploraven sobretot les dames joves i alguns cavallers, també. Una estàtua de plata coronada de flors i garlandes, semblava ésser el motiu de tanta festa. -Una estàtua de plata! s'exclamà Flordavallisa, i aquesta estàtua de qui és? de l'emperador? Ca, d'un cavaller deien-, i no en saps el nom? -No el

puç recordar de cap manera- I no has vist el cavaller de carn i os a part o banda o que estigués a un lloc de presidència? He vist un cadafal, dommassos i cadires molt riques, però totes eren buides i al cadafal no hi he vist ningú. Podeu figurar-vos el capet i el coret, la imaginació i els nervis de na Flordavillisa si en feien de camí i voltes i més voltes.

Digues-me com era? gras? magre? amb barca, sens barba? a qui s'assembla? I tenia ganes de partir immediatament, però disfressada i tot, tenia por a ésser descoberta i preferí esperar a la matinada quan ja no sentirien gens ni mica de renou.

Les hores eren anys. Devers les quatre del matí, sens fer renou, la comitiva parteix cap a la vella ciutat. La plaça és ben deserta. Una calivera de fogueró enterra sembla una rosella grandiosa. Però ella no mira la rosella de foc, mira l'estàtua. Fa lluna. És ell. No calgué acostar-s'hi massa per a adonar-se'n. Que sí, era ell. La sang, la passió, la pena, l'alegria li feren un gir a la sang. Són contradictoris i al mateix temps complementaris els sentiments i desigs que li prova l'estàtua de plata del seu únic enamorat i ara que és tan famós. Ara que és tingut per un heroi, ara que en tenim en plata, tant l'estimen...! On deu ser! Com deu estar? Com em rebrà si és que m'hi arribi a presentar mai?

Llueix a la lluna, llueix als seus ulls, que semblen somniar o estar a

un altre món. És la glòria i malgrat no em vulgui, jo, jo l'estim.

És l'estàtua un sentidó més gruixada i més alta de que era ell. Però no hi ha dubte és un bon fenedor, un bon escultor el que l'ha esculpit.

Sens pensar si es riuran d'ella els acompanyants, el primer que li vé: comprovar si és macissa, si fa so de buida o de plena l'estàtua. S'hi atraca. Sens devallar del cavall, es lleva l'espasa, li pega un cop al pit per a veure com sona. Xaf! No sona de cap manera, xaf, un renou sord, moll, tou, quasi imperceptible; per l'espasa hi veu grumellons de sang presa, pudenta, vera, negra. Com a folla, ben fora de sí, li pega un toc i un

altre i un altre: pelleringos de carn pudenta, cucs ben sans i revenguts, amb una pudorosa que no hi poden aguantar; ja n'hi ha per terra, regalimen pel «pedestal», fin i tot les flors en queden sollades. Pegà set, vuit, dotze, tretze cops cada vegada més espessos, cada vegada més endins. Els cavalls i tot miraven. No sé si va passar cap òliba, però el rellotge de la seu tocava les quatre i mitja. Una venturera bufadeta de vent, aixecà un poc de cendra, un moix miolà per una teulada. Com fora de sí, Flordavillisa, ata el cavall i fuig com a folla cap al camp.

Dels cavallers d'escorta un la segueix a tota velocitat. Altres queden embadalits mirant l'estàtua, diguem el cadàver de tres dies, amb un vernisset de metall lluent, just el necessari per a poder aguantar. Passen uns guardes i els cavallers senten que diuen: «No és bo estimar massa». Sobretot, contesta l'altre, quan l'amor és absent». I seguiren fent la ronde de rutina.

El cavaller que la seguia en perdé tot rastre. L'endemà un caçador la trobà, la capcurucull d'un pi i quan li demanà si volia ajuda, es tirà de cap a terra.

Els narcisos i les orquídees estaven en flor.

Campanet, 26 Novembre 1989

Qui ets, o què ets?

He posat aquest títol com hagués pogut posar:

-Què noms, o quin nom te posen?

-Tries tú, o t'ho donen triat?

-Tenc amb compte el que m'agrada o el què diran?

¿T'agrada així com ets, així com vas vestit, a on vas, el que beus, el que menges, el que fas, el que penses, el que llegeixes, el que mires, i tantes altres coses, o pentura tot això és tot el que agrada als altres?

És difícil, molt difícil, però crec que no és causa; el que creus, el que t'agrada, ha de ser més fort, amb més fonaments que el que et fan creure, que el que agrada als altres. El que ets és el que importa i no el que volen els altres que siguis. Només pense que tú, només tú saps com ets, el que t'agrada, el que vols.

Tot això, totes aquestes lletres, totes aquestes preguntes: Un caramull de frases absurdes o tenen un sentit? Només tú ho pots dir.

Tomeu, 92

planes d'opinió

Secció en la qual hi pots dir el teu parer de tota cosa

S'Alqueria independent?

Pot ser S'Alqueria Blanca un poble independent?

Aquesta pot ser una pregunta amb respostes molt variades.

Si la pregunta la fas a un de Santanyí et respondrà ;quina animalada! Però si la fan a un de S'Alqueria, amb quasi tota seguretat et respondrà que sí, sense dubtar-ho.

Però entrant un poc més en detalls, i pensant una estona, ens adonarem de que pot ser no és cap animalada.

Les pegues que un hi pot trobar poden ser el número d'habitants, o l'extensió geogràfica del poble. Però em pareix que aquest no és el problema, perquè dins Mallorca hi ha pobles com S'Alqueria que tenen el seu propi Ajuntament.

Entre els dos pobles (Santanyí i S'Alqueria) sempre hi ha hagut disputes sobre qualsevol cosa (Consolació, etc).

Però són aquestes disputes les que a la llarga representen les diferències entre la gent dels dos pobles. Sovint quan a un habitant de S'Alqueria l'hi demanen, «tu d'on ets», no es respon de Santanyí sino que respon, «de S'Alqueria». I si després l'hi diuen, «Ah, sí de Santanyí», segur que torna respondre «no, Jo som de S'Alqueria i no

de Santanyí», perquè molta gent no es considera de Santanyí, encara que S'Alqueria es trobi dintre del seu terme.

L'opinió de molta gent del poble és, que la independència solucionaria molts dels problemes que té el nostre poble.

Però la gran oportunitat d'independència de S'Alqueria es va deixar passar.

Fa bastant temps que l'idea d'independència es troba en els pensaments d'alguna gent de S'Alqueria. Quan Cala d'Or només era una platja, sí, que S'Alqueria es podia haver constituït com a terme independent. Però vist el creixement de Cala d'Or com a zona turística, és, ara per ara, el poble amb més capacitats per crear el seu propi municipi, per davant de S'Alqueria. Per això es pot dir que S'Alqueria va deixar passar la seva oportunitat.

Però, sense més remei, ens haurem de conformar amb el que tenim, encara que no sigui tan bo com podria ser. Si no podem tenir la independència, podem lluitar perquè S'Alqueria sigui un poble on tots els grups de gent, joves, majors, nins, tenguin cabuda, i es trobin amb tot el que necessiten per viure un poc millor.

Pau

Les medalles no arriben soles

A la fi ja ha arribat l'esperat 1992. L'Expo que fa funciona, o més ben dit, ja està oberta. L'altra gran cita són els jocs olímpics (ja que de Madrid, que és la capital cultural d'Europa, val més no parlar-ne). Tothom es demana quantes medalles podran guanyar els espanyols i especialment els esportistes balears i catalans. Jo també m'he fet aquesta pregunta i la meua resposta ha estat que en guanyarem molt poques. Per saber això només ha bastat mirar el meu poble i he pogut veure que no hi ha cap lloc on la joventut i la gent en general pot practicar l'esport adequadament. L'únic que tenim és un camp de futbol (però està molt enfora del poble) i dues cistelles de bàsket. Aquestes cistelles estan damunt una plaça que enmig està enrejolada i quan les rejoles senten olor d'humanitat no hi ha ningú que sigui capaç de caminar (i molt manco de córrer) sense caure. Enrevoltant el

«camp» hi ha 4 punts estratègicament situats a on hi varen semblar els faces que ja han foradat més de 30 pilotes de bàsket fins arribar al punt que en varen foradar 3 amb una setmana. A més a més, un dels dos taulers ja fa quasi dos anys que està foradat i encara ningú sap quan s'arreglarà. Malgrat tot això encara hi ha gent que va a la plaça i intenta jugar a bàsket.

Tampoc hi ha cap camp de futbol, pista de tennis, lloc per poder practicar atletisme, lloc i taula per jugar a tennis de taula. Un altra problema és que no hi ha cap interès per promocionar l'esport mitjançant concursos, proves o diades esportives. A les festes del poble hi ha molt poc esport i del poc que tenim no es preocupen gaire d'organitzar-ho i de donar un petit detall o premi als guanyadors i participants.

Tots sabem que hi ha una cosa ben certa, si no s'inverteix en l'esport base és molt difícil que puguin sortir esportistes d'èlit. Però malgrat això els esportistes que duim l'esport dintre seguirem endavant, fent el que poguem i si ningú arriba a una olimpíada ja serà tot un èxit digne de destacar.

Miquel R.

I què n'arribarem a fer de Cala d'Or?

-Jo no ho sé. Cala d'Or és un lloc turístic, això ho sabem tots, i cada vegada que s'ha de fer una reforma, s'enfoca més cap el turisme, estrenyent els carrers, eixampanant-los, fent créixer el moll allà on sempre hi havia hagut terra bona, construint més i més blocs d'apartaments... Reconec que per damunt de tot són els turistes els que ens donen el pa de cada dia, però no crec que a ells els agradi massa tot això. Cala d'Or no té res a veure amb el que és veritablement, Mallorca. Podríem dir que del Garbelló per avall és un altre món, és la nostra fàbrica per anar a fer feina.

Hi anam, i tornam i no ens estira gens, només ens estiren els doblers que en poguem treure d'ella. Quasi ningú hi té arrels allà, tothom ha vingut de fora i per això no es preocupen de espatllar-ho. Jo pens que als estrangers si el donàvem un poc més de cultura i qualque cosa més a fer, a més de prendre el sol, els agradaria més. Almenys i sobretot, aquell bon turista a qui agrada conèixer bé el lloc a on va de vacances i la gent mallorquina: que no es pensi que això és Espanya i olé! Crec que en lloc de demanar al souvenir un vestit de topes de sevillana, haurien de conèixer el nostres vestits típics, els nostres Siurrells, la nostra ceràmica de fanc i un caramull de coses més.

Anant a un altre tema, el passat 13 d'abril es produí a Cala d'Or un fet que no ens fa sorprendre gaire, perquè ja estam acostumats a tot, però sí que ens va molestar. Hi havia tres sivinetes al carrer Ariel i us ben assegurat que ho varen passar «punyatero». Les varen arreballar d'arrel i les varen dur a tirar, perquè a una persona, simplement li feien nosa, li tapaven la vista o no devien deixar veure el mostrador de la seua tenda.

L'endemà es va enratjolar el carrer i com si aquí no hagués passat res. Pareix mentida que una persona pugui anar i fer això pel seu compte. No hi ha cap raó que justifiqui que es talli una sivina!!! Jo no sé si a aquest home li han posat o no cap multa, però la veritat és que desitjaria que sí i que a més a més fos ben grossa.

L'obligació dels municipals o dels que ens volen comandar era de fer-li tornar a sembrar les sivines tant si li agradava com si no. Aniríem bé si perquè ens molesta la pols del pi tallàssim tots els pins o si perquè l'ullastre fa brutor tallàssim els ullastres, sí que hi aniríem bé!

De totes maneres els pins també ho passaran malament després de les excavacions que s'han fet per enrajolar els carrers.

Esperem que les seves arrels aguantin i sobrevisquin aquestes pallisses de l'home, que, per fer-ho tornar més «guapo» tot, ens deixarà Cala d'Or pelat de arbres, d'aquests arbres que són l'únic record encara viu, del que, en un altre temps, va ésser un lloc ple de marina i de

verdor, on sols hi havia quatre «casitas blancas» i la gent passava gust de anar-hi.

Maria Adrover
(S'Usina)

Fa poc temps vaig tenir l'oportunitat d'anar a un concert de SAU (Músics catalans) hi havia un ambient eufòric i la gent cridant als quatre vents que eren catalano-parlants, amb la típica «tonada» de «boti, boti, espanyol el qui no boti».

El que vull comentar es si aquest ambient només es veu als concerts o altres actes culturals relacionats amb la música.

Allà al concert tothom es sentia de la mateixa terra, Mallorca, però defora del concert deixam apart els nostres ideals, per convertir-nos en gent del carrer que a vegades xerram el castellà sense necessitat, per exemple a Ciutat.

Certes persones opinen que el que volen es canviar la nostra manera de parlar, però no hem de confondre el mallorquí amb el català, normalment solen esser els nostres pares i avis els qui pensen d'aquesta manera.

Jo crec que tots haurien de fer un petit esforç per parlar un poc més bé el mallorquí per arribar a una hipotètica independència, pens que pel nostre futur es una bona sortida, per l'economia, per la cultura, pels esports i altres coses. Potser d'aquesta manera ens tancàssim més del que ja estam, a vegades he sentit comentaris que diuen que la gent de Mallorca no s'obri molt a l'exterior pel fet de viure a una illa. Aquest possiblement és el motiu del nostre aïllament.

No entenc com hi ha gent que fa molts d'anys que viuen a Mallorca, no fan cap esforç per parlar el català de Mallorca, perquè es una llengüa molt bonica.

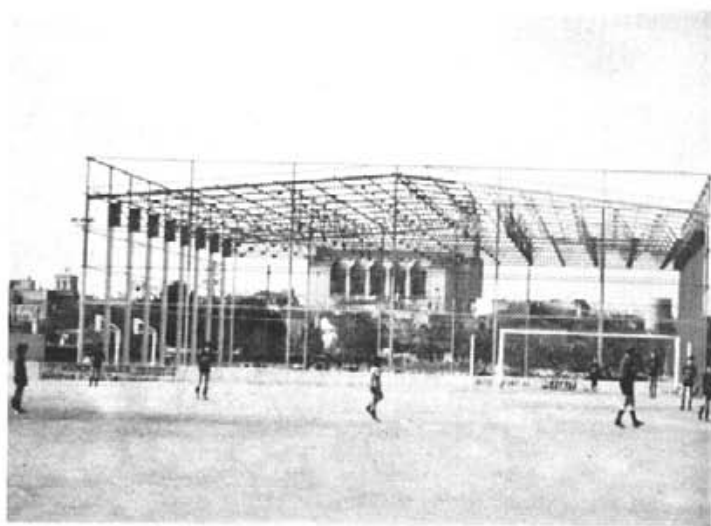
M'agradaria tornar a cridar com aquell dia al concert que formam part d'un país independent, com deia aquell anunci «No et mosseguis la llengüa, parla el català».

Per poc que hi posem ho conseguirem. I poder veure la nostre senyera onejar crits de llibertat al vent.

Jaume R.
Margalidar

Fins quan?

Era un diumenge horabaixa el mes de març, a les 16'30 hores estava una família amb els seus dos fills per primera vegada a la vida dins un camp de futbol de 1ª divisió. Tota la setmana havien estat preparant aquest fet, havia d'esser una gran festa. Faltava mitja hora per començar el partit i es dedicaren a fer quatre fotos per poder tenir un bon record. Deu minuts abans de l'hora prevista per l'inici del partit, va sortir el seu equip.

El fill major, que només tenia 13 anys, estava devora el seu germà petit, de 10 anys, xerrant que era un espectacle molt hermós i més interessant que veure-ho per la tele. En aquest mateix moment de l'altre costat del camp un home amollava un cohet, segons ell, per animar el seu equip i perquè fos un espectacle més gran. Aquest cohet, amb força per arribar a més de 500 metres d'alçada, anava creuant tot el camp i directe el cor d'en Guillem (el fill major). El va ferir en tot el pit i li va xepar el cor en dos o més troços, ja no hi havia remei, en Guillem era mort.

El mateix diumenge a Mallorca tres àrbitres eren agradits, dos dels quals varen haver de passar el vespre a l'hospital.

Després d'això encara hi ha els presidents de futbol que diuen que dins el món del futbol no hi ha violència, i doncs què és violència? El pare d'en Guillem deia que és qualsevol cosa o acte que feresqui física o psicològicament una persona. I si matar una persona, encara que sigui involuntàriament, no és violència, que ho serà? El fet de que hi haguí tanta violència es deu a un parell de causes. La primera és que la gent no va a veure un bon partit. La gent vol i va a veure que guanyi el seu equip ja sigui amb un penalty inexistent, amb una falta que no ho era, un fora joc no assenyalat, un gol correcte anulat al contrari, etc. Una altra causa és que la gent es creu que té l'obligació i necessitat de dir-li de tot i més a l'àrbitre.

Per acabar m'agradaria que en el pròxim partit que anàssim a veure abans d'entrar ens demanàssim:

-Volem veure futbol o que guanyi el nostre equip sigui com sigui?

-És molt necessari i important animar el nostre equip, però, no és pot fer sense haver de posar en perill la vida dels altres?

-L'àrbitre és una persona? (Si la resposta és sí, seguiu llegint). Si equivocar-se és de persones, perquè no podem entendre les errades arbitrals com errades humanes.

Miquel R.

Olímpica glosada

El Col·legi la Salle prengué la iniciativa de la celebració d'uns jocs olímpics paral·leles, amb una finalitat clarament pedagògica: la d'acostar els alumnes al món de l'esport, no com a mers espectadors, sinó assimilant l'esport que animà la restauració dels Jocs Olímpics, resumit en la frase del Baró de Coubertin: «l'important és participar».

Fou espectacular la cerimònia d'obertura. I ja s'està treballant en la cloenda. En el llarg intermedis es van realitzant les diverses proves esportives a pistes i piscines....Però l'espai «aula» no ha restat al marge d'aquest esdeveniment olímpic que, per la seva pròpia dinàmica i per la proximitat geogràfica del seu escenari, tant ens afecta.

Totes les matèries del programa d'estudis tenen qualque cosa a dir en el tema de l'olimpisme. Els professors han adequat les activitats àuliques a la motivadora actualitat esportiva. D'aquestes iniciatives hem seleccionat, per a la revista «Dies i coses», el glosat que sobre els diferents jocs olímpics realitzaren els alumnes de 7A, pel que significa de descoberta d'aquesta forma de rimar, tan arrelada dins la nostra gent, i de la seva aplicació a una temàtica, diguem-ne moderna, o al manco insòlita dins el gènere.

Toni Pol

ATLETISME

L'atletisme, el més airós dels esports que se programen, amb aplaudiments aclamen qui toca mare cuitós.

Gabriel Alemany

BÀDMINTON

Qui a bàdminton jugarà encalçant pilota amb plomes, respirarà sense comes mes, com se divertirà!

Mª A. de Ignacio
Joan Carles Jover

BASQUETBOL

Si vols triomfar en basquetbol has d'encertar la cistella, com més repiqui l'esquella més valuós serà el gol.

Eva Solivellas

BEISBOL

És un bat i no un «bate» el que s'empra en el beisbol; això ensenya el senyor Pol i qui no ho cregui és «cate».

Hada López

BOXA

En el boxa violent molta sang ragen els nassos, cares talment domassos mesclats amb alguna dent.

Rafel Aguilera

CICLISME

Han de colcar en bicicleta els qui aquest esport practiquen, tots aquells qui s'hi afiquen poden caure a la cuneta.

Cèsar M. Riera
Tomeu Moll

ESGRIMA

Aquest esport de l'esgrima alucina a tothom, guanya a tots i no sé com perquè tenc l'espasa prima.

Daniel Gelabert

FUTBOL

De res serveix prendre el vol per sobre la porteria Has de tenir punteria si vols ser «crack» de futbol.

Pere Ribot
Josep J. Albertí

HALTEROFÍLIA

M'altera aquesta paraula per un esport tan pesat, qui el practica és quadrat, mes no de seure a la taula

Ana García

HANDBOL

El mateix mot ens ho diu que això se juga amb les mans, pilotades sense engans, tir a porta i fer lleixiu.

Ismael Benthami

HÍPICA

Mirau quina cosa típica és córrer dalt un cavall per amunt i per avall: aquest és l'esport de l'hípica.

Marta Llaneras

HOQUEI HERBA

Equips d'onze jugadors ben armats amb un «stick», pilota entren, cada pic és un gol pels vencedors.

Llorenç A. Tudurí
Miquel Pujadas

SALTS

No és igual que ballar un vals haver de superar el llistó, sempre guanya el millor en bona prova de salts.

Empar Estarellas
Irene León

TENNIS

Sobre la xarxa has de tirar la pilota amb la raqueta, i assegut a la banqueta el jutge te vetlarà.

Pilar Damiani
Mª Victòria León

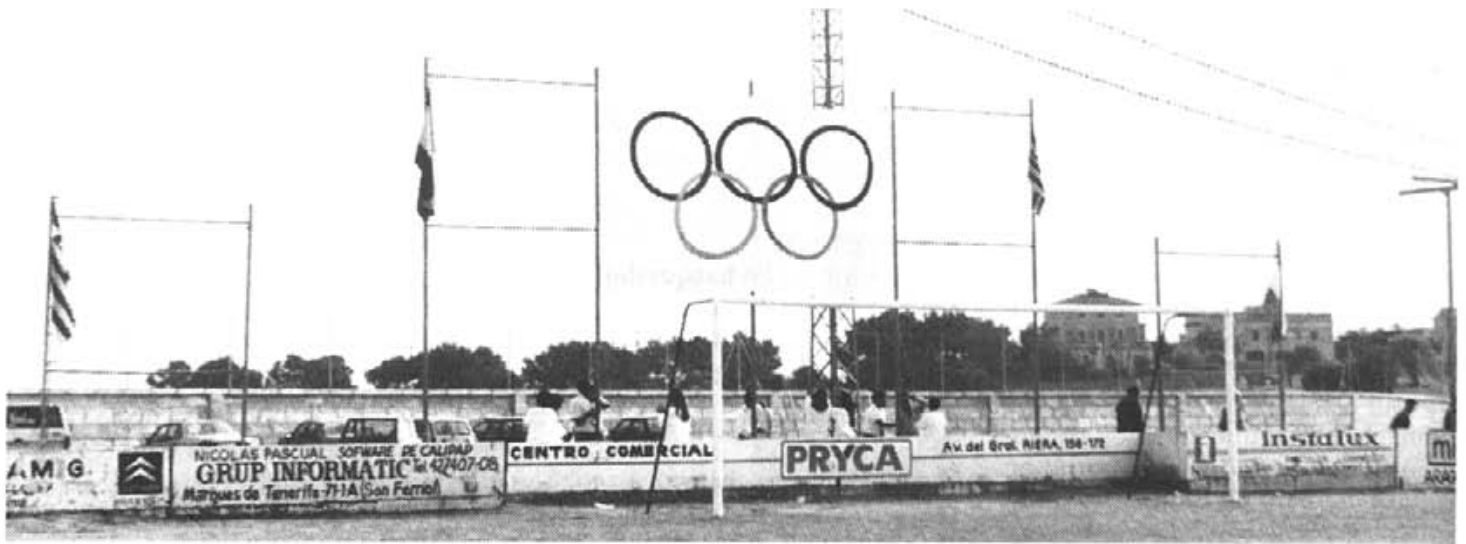
TENNIS DE TAULA

Ara ens volen ensenyar que el ping-pong s'ha de dir tennis de taula, i així la llengua normalitzar.

Beatriu Mas
Rocío Palomar

TIR AMB ARC

Se requereix tenir art per engegar un dardell, imitant en Guiem Tell

i vèncer al tir amb arc.

Victor Fernández

TIR OLÍMPIC

La qüestió és tenir dret i encertar en la diana, el tir olímpic fa gana d'endevinar el puntet.

Rafel Barceló

VELA

És d'admirar aquesta tela que empara tot el vent, tant si és llevat com ponent, d'això es diu anar a la vela.

**Jaume Ferriol
Sandra Porcel**

JUDO

Per norma, honestedat, pegant cops i desfent claus, tant de dret com si te caus, vol el judo netedat.

Daniel Magaña

LLUITA

Aletes, anau a la lluita i competiu amb esforç, el vostre esperit no es torç i diu que no a la fuga.

Miquel A. Seguí

NATACIÓ

Llançat com la javelina, intentant batre la marca, travessa com una barca, de cap a cap, la piscina.

Cati M. Benavides

NATACIÓ SINCRONITZADA

Cal molta perfecció per fer aquesta nedada, natació sincronitzada! no gens fàcil és dir-ho.

Desirée Calvo

PIRAGÜISME

Mai jo no n'estaré tip de practicar el piragüisme,

igual que en el corsarisme necessit un bon equip.

Pere J. Munar

REM

No només competitiu és el rem, un bell deport, a tots serveix de record que el triomf és col·lectiu.

Neus García

VOLEIBOL

Sempre per damunt la xarxa sense tocar el baló a terra, sinó la victòria enterra qui no aguanta aquesta marxa.

Miquel A. Socias

WATERPOLO

Com a botelles amb tap protegint la cocorota, tots darrera una pilota lluen els colors al cap.

**Marc Buxò
Joan F. Erchiga**

PERRUQUERIA UNISEX
OBERT DE DIMARTS A DIJOURS HORABAIXES
I DIVENDRES I DISSABTE TOT EL DIA
Tel. 65 82 20
Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyç)

**HOMES
I
DONES**

**TRACTAMENT
D'ACNE JUVENIL**

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

El futbol a Calonge ha fet història

Maties Adrover

Les primeres notícies de l'existència del futbol a Calonge són de principis dels anys trenta. Per intentar fer-nos una idea de com era aquest esport en aquell temps, ens hem posat en contacte amb una sèrie de persones que ens ajudaran a viure el futbol dels anys previs a la guerra del 36.

Un segon moment de la història de l'esport rei a Calonge es desenvolupa als anys 50, n'hem trobat molta informació al Setmanari Felanitx on hi ha una i altra setmana informació del Torneig Productes «Ramis» on prengué part un equip a vegades anomenat Calonge, i altres selecció Calonge-S'Horta.

De llavors ençà només tenim notícies d'alguns partits amb motiu de festes patronals com poden esser les de Sant Miquel o les de Santa Maria del mar de Cala d'Or, com publica el «Santanyí», els anys seixanta. A partir de principis del vuitanta va esclatar el «boom» dels partits de fadrins contra casats on els primers anys ens anàvem tot l'estiu maldament fos corrent a estrenar-nos els diumenges dematí al camp d'arena del Robinson, a Cala Ferrera -això eren ànims!- A més, teníem les actuacions d'en Macià Ganxo que ens feia exhibicions de cabrioles, però com tot, poc a poc, va afluixar.

L'any 82 fins i tot es va editar un video del partit, l'any abans es va jugar dins Can Taconer on passava un pal de corrent pel mig del camp. Sempre me'n recordaré de dues coses d'aquest partit, la targeta a n'Albert per protestar reiteradament a l'àrbitre i el xut de mon pare al

pal -no cregueu que fos el de la porteria rival, era el de la corrent elèctrica-. Però com dic poc a poc se va acabar i ara no bastam ni per fer un partit de futbol entre fadrins i casats, tot acaba...

EL FUTBOL A CALONGE ELS ANYS TRENTA

L'amo en Tomeu Caminer ens conta que ell va començar a jugar a futbol quan feia el servei militar a Ciutat, el seu equip s'anomenava Espanyol i va fitxar gràcies a que el seu germà Colau també hi jugava. L'amo en Tomeu sempre va jugar de defensa acompanyant en Jaume Biellet.

El primer camp de futbol va esser a Sa Bassa, que era propietat d'un curiabanquer, parent de Cas Senyor, que més envant ho va vendre.

D'aquell temps es recorda que el «caminer vell» era l'encarregat de cobrar les entrades.

Una de les gran diferències que destaca l'amo en Tomeu respecta a ara, és que els àrbits d'aquell temps no eren com ara, ja que no hi havia targetes. Encara que una vegada m'enrecord que un àrbit de s'Alqueria, crec que d'es Pinar, un que feia d'administrador de correus, me va espulsar a jo i a un curiabanquer.

També recorda l'amo en Tomeu que una vegada hi va haver una sèrie d'incidents amb un àrbit que era un que duia una cama coixa, un que manava un taxi de can Roses i que repartia xifons, aquest punyetero ens va anar

en contra i quan anava cap a Cala d'Or el vàrem agafar i el vàrem tirar a baix des cotxo i no va arbitrar pus mai, (quan venia a repartir xifons baixava a Can Taconer i s'anava a peu a Can Paulo per no passar per dins el poble).

El president era l'amo Tomeu, es tresorer era Don Joan Es Mestre Alzina, el qual duia tots els comptes. D'aquella època encara queda un caixonet amb tres panys on es guardava tot allò relacionat amb l'equip, les tres claus les teníem el mestre Alzina, l'amo Toni de Cas Senyor i jo, -diu l'amo en Tomeu Caminar-.

L'amo Joan en Ganxo ens recorda que varen parlar per decidir quin nom posar a l'equip i Don Joan Alzina va decidir que s'anomenaria «Libertad».

L'amo en Miquel Gustí i l'amo en Joan Lau eren dos socis que ens donaven pessetes quan guanyàvem.

Les camisetes eren com les del Sabadell, l'amo en Tomeu Caminer va anar a Ciutat a comprar-les i va trobar aquelles tan exòtiques de quadres blaus i blancs, les quals eren distintes a tots els altres partits.

Un dels personatges més carismàtics d'aquella època era un Picapedra que era el nostre entrenador i a més arbitrava partits, no sols a Calonge, sinó per tots els pobles de la zona.

Durant el temps que hi va haver futbol diversos llocs varen esser emprats com a vestidors, hi havia jugadors que es vestien a ca seva però ni havia d'altres que no, aquests o anaven al magatzem de Can Polla o a la Fusteria de Ca l'amo En Toni de Cas Senyor.

Per anar a jugar els partits a fora camp el xófer era l'amo en Miquel Gustí que tenia un cotxot on es podia aficar tot l'equip, així amb un sols viatge en sortien. Per marcar el camp no necessitaven l'ajuda de ningú ja que els jugadors mateixos s'encarregaven de senyar el camp.

Els entrenaments aquella època eren molt peculiars, ja que no hi havia llum per realitzar-los, consistien en anar a Cala d'Or i tornar pujar corrent, i a vegades arribaven fins a Cala Marsal, això ho feien dues vegades cada setmana, Ah! i m'oblidava que els que no podien aguantar-ho ho feien amb bicicleta.

Hem trobat una crònica del Setmanari Felanitx publicat el 3 de gener de l'any 37 on es diu que l'equip reserva de La Gimnàstica va guanyar per 8 a 6 a l'equip Llibertat dient: «El passat dia 26 varen jugar aquest dos equips un partit amistós que va esser favorable a l'equip de Felanitx que va fer un joc decorós».

L'amo Joan Ganxo recorda el darrer partit abans que a Mallorca esclatàs el moviment; va esser contra el Salines a Calonge i vàrem guanyar per 1 a 0: «es gol el vaig marcar jo, vaig rebre sa pilota defora de s'àrea, vaig xutar i va pegar un bot davant es porter, entrant dins sa porteria».

A aquell temps hi havia un al.lotet que ja li començava a pegar bé a la pilota. Era en Tià des Clos, ell, s'anava tot dret de ca seva cap a Sa Bassa quan sentia que jugaven, prenia tot dret per sa vinya vella hi a jugar s'ha dit!

EL FUTBOL A CALONGE ELS ANYS QUARANTA

L'únic partit del que tenim informació es va disputar a Calonge l'onze de novembre de 1949 segons ens compte el setmanari Felanitx: «L'equip del C.D. Soledad es va desplaçar diumenge a Calonge per jugar contra el titular d'aquest poble. Els Soladistes demostraren millor joc i guanyaren per 3 a 5». Altres resultats d'aquesta jornada varen esser: Cruzados, 1 - G.D. Aguilas, 1 i Cas Concos, 8 - Felanitx, 1.

EL FUTBOL A CALONGE ELS ANYS CINQUANTA

La història d'aquesta època es fonamenta en la informació que hem pogut llegir a diversos exemplars del Setmanari Felanitx que ens donaven compte de la disputa del Torneig Comarcal «Productes Ramis» on varen prendre part els següents equips: Cruzados, Atlético, Júpiter, Conquense i Calonge.

El torneig va començar el 14 de maig amb els següents partits: Cruzador, 3 - Atlético, 1 i Júpiter, 1 - Conquense, 2.

El debut de l'equip de Calonge va esser el dijous 18 de maig perdent a Calonge per 2-3 contra los Cruzados.

El segon partit de l'equip calongí es va disputar al camp del Son Mesquida amb assistència de nombrosíss-

Equip base anys trenta

Porters: Toni de Cas Senyor i Miquel Frare

Defenses: Tomeu Caminer, Jaume Bielet, Benito (Un ciutadà que vivia a sa Vileta).

Mitjos: Macià Verro, Dos Catalans, Es Ferreret

Davanters: Rafel Blanquet (davanter centre), Pau de Sa Punta grossa, Miquel Contés (extrem esquerr), Jaume de Sa Taverna, Tomeu des Clos (extrem dret), Joan Ganxo (extrem esquerr).

sim públic. La Victòria va ser per l'equip local el Júpiter per 2 a 1. La manera de comportar-se el públic, jugadors, i àrbit sempre amb gran esportivitat, va fer que el partit es desenvolupàs amb la més estricta normalitat. Els jugadors sempre varen creure el «refere» Gabriel Ensenyat que no va tenir cap errada a l'arbitratge. Segons el cronista del diari Felanitx: -Hi va haver alguns dels apassionats que varen veure mans a on en realitat, al reglament no n'hi ha, -afegeix- llàstima que a Son Mesquida no eixamplin i allarguin el camp, ja que l'afició respon. La primera part va acabar amb empat a zero, i es van marcar tots els gols a la segona part.

Pel Calonge varen jugar: Adrover (porter), Rigo, Collado, Mas (defenses), Manresa, Vadell (mitjos), Palmer, Escales, Càneves, Binimelis i Bonet (davanters).

La primera victòria del Calonge va arribar el 28 de maig, guanyant l'equip nostre per 5 a 3 a l'equip de Cas Concos al nostre poble. La primera victòria visitant del Calonge es va obtenir al Torrentó i es va guanyar per 1 a 3 a l'Atlètic en un partit molt disputat.

El 18 de juny el Calonge va perdre al Torrentó per 3 a 1 contra el Cruzados. Va ser un partit bo, de qualitat a on es varen veure esplèndides jugades una darrera l'altra, sobre tot dels Cruzados. L'àrbit Rafel Ferrer va tenir una actuació discreta.

Pel Calonge varen jugar: Adrover (porter), Rigo, Grimalt, Collado (defenses), Adrover, Grimalt (mitjos), Escales, Binimelis, Càneves, Bonet i Perelló (davanters).

El Felanitx del 24 de juny del 50 publica la següent nota: «Reunit el comitè de competició del torneig comarcal ha acordat imposar al jugador de Calonge, Antoni Collado, la sanció d'impedir-li prendre part a un partit oficial per l'antiesportivitat demostrada en el terreny de joc i multa al club amb 50 pessetes.

Confrontacions entre els equips F.C. Libertad de Calonge i F.C. Alqueriense

El primer partit del qual en tenim informació es va jugar el vuit de setembre de l'any 35 a Calonge, i va acabar amb la victòria dels visitants per 1 a 3. Pel Alqueriense varen jugar: Teodoro (porter), Rotger i Adrover (defenses), Ripoll, J. Rigo i Rotger (mitjos) i Barceló, Roger, Vicens, Rotger i Rigo (davanters). A la segona part en Ferriol va substituir l'interior esquerr Rotger. Els gols de l'Alqueriense els varen marcar en Barceló, Vicens i Rotger.

El dia de Sant Miquel del mateix any arbitrat per n'Andreu Rigo tornaren jugar a Calonge guanyant els curiablancs per un solitari gol marcat per en Vicens a una falta prop de l'àrea.

El vint-i-quatre de maig de l'any 36 se va fer un partit a Calonge, contant el Llibertat amb un parell de reforços de jugadors de S'Horta: el partit acabà en empat a un gol, tots dos marcats de penalti. En Gori va marcar el gol Calongí i en J. Rigo el curiablanc, l'àrbit va ésser un aficionat a S'Horta.

El 14 de juny de l'any 36 vàrem visitar s'Alqueria, arbitrant n'Antoni Carreño, tornant perdre per un solitari gol aconseguit per en Barceló.

El darrer partit del qual tenim notícies d'aquesta època es va jugar el 26 de juliol del 36 a Calonge, arbitrat per un aficionat local acabant 0-3 (Sbert, 2, un penalti i Vicente).

Serà retirat el Calonge del torneig comarcal?

Hem sentit moltes versions sobre el procedir dels aficionats del Calonge, al partit jugat el passat diumenge en el Torrentó i l'actitud antiesportiva cent per cent, que varen prendre alguns contra el senyor desapassionat que va arbitrar el partit.

Per la qual cosa, sabem que el comitè de competició -que vetla pel bé de l'esport- es proposa prendre severes mesures per evitar que es repetesquin casos tan vergonyosos contra els àrbitres i igualment que es sàpiga que l'esport és noblesa i hi han d'imperar sempre les tres màximes paraules: noblesa, esportivitat i honor».

Una vegada oblidat aquest partit es va disputar un partit amb molts de gols i molt bon futbol, va guanyar el Calonge per 5 a 4 al Júpiter de Son Mesquida. La jornada següent, el camp «Es Cantons» de Cas Concos va registrar una gran entrada, ja que no sols hi va anar públic de Calonge i Cas Concos, sinó de tots els pobles veïnats. Els de Calonge varen perdre per 5 a 3. Els espectadors se'n varen anar ben contents perquè varen poder veure el millor partit de tot el torneig. Encara que hi havia nervis, es varen veure jugades ràpides, vistoses i la cosa que més va agradar al públic va ser l'arbitratge modèlic fet pel conegut Biel Ensenyat, que es va imposar des del principi del partit: pitant molt, tallant tot intent de joc violent i fent-se respectar pels jugadors i fins i tot per part dels espectadors. Amb arbitratges així s'evitarien tots els líos!

Pel Calonge varen jugar: Adrover, Rigo, Grimalt II, Collado, Grimalt I, Adrover, Escales, Bonet, Càneves, Binimelis i Perelló. I pel Coquense: Lladó, Mesquida, Fuster, Rotger, Rigo, Bennasser, Forteza, Gayà, Rullán, Lladó i Oliver.

Efectuat el sorteig va triar camp el Calonge, que ho va fer d'esquena al sol. Pocs minuts després d'haver començat el partit, en Forteza va avançar el Cas Concos empatant tot d'una el Calonge. Va seguir el joc molt ràpid, marcant el Cas Concos el 2 a 1 havent vist 4 corners sense conseqüències. La primera part acabava en un 3 a 1.

A la segona part el joc es va fer encara més ràpid aplaudint el públic, totes les jugades. A una altra inter-nada del Cas Concos es va aconseguir el 4 a 1. A partir d'aquí el Calonge domina amb força acurssant distàncies en Càneves i en Grimalt I (4-3). Els dos porters es llueixen en diverses aturades. Igualment ho fan les defenses aturant el joc dels contraris i donant-ne a la davantera del seu equip. En Collado fa una jugada perillosa i l'àrbitre l'envia als vestidors. Es treuen dos corners per cada equip sense conseqüències. I arriba el cinquè pel Conquense, el millor de l'horabaixa: un bon servei d'en Mesquida es recollit pel veterà Pep Oliver qui, ràpidament, pega un fort xut a la pilota que el porter no veu passar. En Rullán també es espulsat per joc violent. Acaba el partit aconseguint el liderat el Cas Concos.

El Calonge va acabar el torneig guanyant per 4-1 a l'Atlètic a un partit jugat a Calonge.

Resultats Torneig Comarcal productes Ramis de l'any 1950

14 de Maig

Cruzados, 3 - Atlético, 1

Júpiter, 1 - Conquense, 2

18 de Maig

Calonge, 2 - Cruzados, 3

Atlético, 0 - Júpiter, 5

21 de Maig

Júpiter, 2 - Calonge, 1

Conquense, 2 - Atlético, 2

28 de Maig

Calonge, 5 - Conquense, 3

4 de Juny

Conquense, 3 - Cruzados, 0

Atlético, 1 - Calonge, 3

11 de Juny

Atlético, 2 - Cruzados, 2

Conquense, 2 - Júpiter, 1

18 de Juny

Cruzados, 3 - Calonge, 1

Júpiter, 3 - Atlético, 1

25 de Juny

Calonge, 5 - Júpiter, 4

Atlético, 1 - Conquense, 3

29 de Juny

Conquense, 5 - Calonge, 3

Júpiter, 0 - Cruzados, 2

2 de Juliol

Cruzados, 3 - Conquense, 1

Calonge, 4 - Atlético, 1

Classificació final:

EQUIPO	J	G	E	P	GF	GC	P
Conquense	8	5	1	2	21	16	11
Cruzados	8	5	1	2	17	14	11
Júpiter	8	4	0	4	20	13	8
Calonge	8	4	0	4	24	22	8

El Santanyí ja està lluitant per l'ascens

Quan surti aquesta revista, el Santanyí haurà disputat ja el primer partit de la lligueta al seu propi camp, contra el Calvià. Els altres rivals són el Porto Cristo (segon classificat a la competició regular de 1ª Preferent) i l'At. Ciutadella (campió de la lliga de Menorca). El calendari del grup «A» on ha quedat enquadrat el Santanyí presenta uns enfrontaments ben interessants. És el següent:

24 Maig	Porto Cristo - At. Ciutadella	14 Juny
	Santanyí - Calvià	

31 Maig	Santanyí - At. Ciutadella	21 Juny
	Calvià - Porto Cristo	

7 Juny	At. Ciutadella - Calvià	28 Juny
	Porto Cristo - Santanyí	

Ascendirà a 3ª Divisió el primer classificat d'aquest grup i el primer del grup B. Si hi hagués equips de Balears que pujassin a 2ª-B, els segons classificats d'aquesta lligueta encara tendrien opcions d'ascens a 3ª Divisió.

RESTAURANT

Ca'n Trompé

Avda. Bèlgica, 12
Telèfons 657341 - 643113 07660 - CALA D'OR

PAPERERIA

SA BALDUFA

S'HORTA

CALA D'OR

El primer de maig, una gran festa del futbol curiablancer

Després d'un parell de mesos de preparatius sortien al camp de Sa Teulera els dos equips origen del futbol verd-i-blanc.

Es va intentar repetir els primers onzes, no essent possible ja que no varen poder assistir els veterans: Muñoz i Domingo i els juvenils: el calongí Joan Binimelis, Toni Burguera i n'Andreu Blanca. Abans de començar el partit, l'actual president Miquel Rigo va entregar unes plaques commemoratives de l'acte al primer president, Andreu Rigo (des forn), al primer entrenador de l'equip de regional en Bernat Sans i al primer trainer juvenil, el popular Sebastià Bonet (TIANET).

A les ordres del caparrut sherif RIPOLL varen jugar, pels juvenils: Toni de Son Llorenç, Xesc i Pere des Pujol, Llorenç Blanca, Toni Salines, Andreu Canova, Pep Costa, Jaume Sabater, Tomeu Ermità, Joanet de Felanitx, Mendoça, Maties de Calonge, Pere des Racó, Guillem Rigo, Llorenç Fidever, Tomeu Negre, Tomeu des Pinar i Guillem Pruneres.

I pels grans ho varen fer: Simó, Jaume Ermità, Joan de Sa Punta, Pere Gató, Sebastià i Llorenç Picapedrer, Andreu Sabater, Pep Pons, Joan Moya, Tomeu Llucia, Toni i Tomeu Sabater, Pep Lluis, Jaume de Sa Punta, Gornals, Jaume Blanca, Jaume Corraler, Miquel Pruneres i Jaume Salom (XOPO).

El resultat final va ésser d'empat a dos gols, després d'un partit molt disputat. Varen marcar pels juvenils en Joanet i en Llorenç Blanca i pel majors en Toni Sabater i en Jaume Salom després d'un penalt molt rigorós al minut catorze de descompte, però estava escrit que el partit havia d'acabar així.

Una vegada dutxats, tots el que varen voler celebraren un sopar de germanor a un popular restaurant local, amenitzat pel popular Sherif Ripoll que ens va contar les seves peripècies dins el món del futbol, convertint-se amb l'autèntic portaveu i presentador dels discursos de la vetllada.

Aquests esdeveniments varen ésser seguits per nombrosos informadors, a més pròximament es presentarà al saló parroquial de s'Alqueria un video del partit, que també inclou un resum dels orígens del club contat pels principals protagonistes i realitzat per l'equip de VIDEO-ART i alguns membres de la secció d'esports de la revista DIES I COSES.

C.D. Alqueria: Resum de la temporada

Va acabar la competició de 1ª Regional i els 30 punts lograts pel C.D. Alqueria varen ésser prou suficients per assegurar la permanència un any més. La temporada que ve serà ja la que fa onze de militància ininterrompuda a la categoria de 1ª Regional.

Dels 30 punts comentats, 16 se lograren a la primera volta, 18 al camp de «Sa Teulera» i 12 a fora camp, on s'aconseguien 4 victòries: a Sant Jordi, al Port de Pollença, al Molinar i a Sencelles. El conjunt verd-i-blanc ha materialitzat 52 gols (20 d'ells a fora camp) i n'ha encaixat 68 (34 a dins i 34 a fora).

Referent al capítol de golejadors, en Toni Vallbona s'ha proclamat, per cinquè any consecutiu, pitxiti curiablancuer. Amb els 20 gols que ha marcat aquesta temporada s'ha quedat només a tres per arribar a la xifra de 100 gols a 1ª Regional. Per darrera ell, destaquen els 12 gols de n'Edu, ja que només ha intervengut a 15 partits.

En Ballester Adrover ha estat el que més partits ha jugat, amb 33, seguit d'en Vallbona Bonet en Tomeu Barceló amb 32.

LLORENÇ RIGO ROIG: «L'OBJECTIU PRINCIPAL S'HA COMPLIT»

Moments després de jugar el darrer partit de lliga, contra el Rotlet, parlàvem amb l'entrenador del C.D. Alqueria Llorenç Rigo, qui ens feia una valorització de la temporada 1991-92: «Vàrem començar la lliga amb baixes importants respecte de l'any anterior. Se tractava de mentalitzar-nos de que tècnicament érem un equip regular i, per tant, era precís que ens consciencéssim que per eludir el descens faria falta un futbol d'entrega, sense les filigranes d'altres anys, i lluitar cada partit al màxim. Els jugadors així ho varen assimilar els primers partits i jo estava molt content del seu rendiment; vàrem perdre qualque partit, però no era per falta de lluita i vàrem arribar al final de la primera volta situats al mitjan lloc de la classificació. Després l'equip se va reforçar i probablement ens vàrem pensar que podríem fer és bon futbol i guanyar els partits sense lluitar tant, hi va haver més relaxació i se varen perdre punts perquè se volia practicar un joc més alegre. El que m'ha molestat és que s'hagin perduts partits perquè el contrari ha corregut més que noltros»

L'entrenador al.ludia més tard al conformisme dels darrers partits: «Quan pareixia que la categoria ja estava salvada ens vàrem pensar que ja estava tot fet i vàrem començar a oblidar les tàctiques assajades, cosa que va repercutir en els resultats. Per ventura seria bo a partir d'ara començar la temporada amb uns objectius més ambiciosos i així no se cauria en la rutina de cada any, ja que quan la categoria està salvada dóna la sensació de

que podem afluixar, cosa que no hauria d'ésser així»

Finalment, en Llorenç deixava clar el seu estat d'ànim;

«Si he quedat una mica decepcionat ha estat per no haver fet 5 ó 6 punts més a la segona volta, el que hauria suposat quedar molt més ben classificats. Però vull deixar ben clar que el balanç, en línies generals no ha estat negatiu; l'objectiu principal que ens havíem marcat al començ de la competició ha quedat de sobra complit».

Jaume Rigo

Golejadors, temp. 1991-92

JUGADOR	GOLS
Vallbona Bonet.....	20
Edu.....	12
Ballester Adrover.....	8
Tomeu Barceló.....	2
Villa.....	2
Tomeu Rosselló.....	1
Tòfol Hidalgo.....	1
Salvador.....	1
G. Rosselló.....	1
Tomeu Roig.....	1
Oscar Mariño.....	1
P. meta (altres equips).....	2
TOTAL.....	52

Regularitat, temp. 1991-92

JUGADOR	MINUTS	PARTITS
Ballester Adr.	2935	33
Vallbona Bonet	2765	32
Tomeu Rosselló	2655	30
Vallbona Cont.	2645	31
Jaume Rosselló	2325	26
Tòfol Hidalgo	2250	27
Ballester Barc.	2073	25
Pep Canals	1915	24
Tomeu Roig	1740	28
Tomeu Barceló	1710	32
Damià Rigo	1645	20
Guillem Rigo	1505	18
Oscar Mariño	1400	21
Jaume Ballest.	1340	24
Eduardo Ruiz	1335	15
M. Villanueva	990	11
Toni Rigo	735	9
G. Rosselló	665	16
Salvador	630	11
Miquel Bonet	195	7
Sebastià Rigo	95	4

Flores: «Estam preparats per pujar a 3ª»

El davant del Santanyí Joan F. Flores Serrano està complint la primera temporada a Preferent, ja que procedeix de la 1ª Regional. Ens comenta que ha notat molt el canvi:

-El bot ha estat bastant gros, no perquè els equips de Preferent siguin molt més forts; la diferència està en gran mesura en l'ambient i la tensió que es viu a aquesta categoria. Tots els equips estan immersos o en la lluita per l'ascens o pel descens, no hi ha posicions còmodes i tot això fa que la responsabilitat sigui més grossa.

-Quina valoració fas de la teva actuació fins ara, aquesta temporada?

-Jo no esperava poder ésser titular des del començament, cosa que me vaig haver de guanyar amb molt d'esforç i sacrifici, devora homes de tanta qualitat. M'agradaria

tots?

-No és que sigui millor que els altres, el que passa és que té un equip molt conjuntat amb homes que fa anys que juguen junts. Apart d'això ha tengut tota la sort que a noltros ens ha faltat.

-Dels equips que jugau la lligueta d'ascens, quins tenen més opcions de conquerir la 3ª Divisió?

-Se comenta que hi ha un parell d'equips que no estan interessats en l'ascens. Crec que noltros tndrem moltes coses a dir, estam molt mentalitzats i haver aportat mes a l'equip, però per ésser el primer any estic content; a més he hagut de superar una lesió de fibres que me va tenir apartat més d'un mes dels terrenys de joc.

-L'Esporles, líder i ja nou equip de 3ª Divisió, ha estat molt superior a

hem fet entrenaments específics per la lligueta. Per altra part, hi ha santanyiners que troben que podria ésser perjudicial anar a 3ª divisió, opinen que l'economia se podria venir abaix.

-Quines aspiracions tens de cara a properes temporades?

-M'agradaria molt l'any que ve jugar a 3ª Divisió amb el Santanyí, una categoria que ja me deixaria satisfet. Som conscient de les meves possibilitats i veig molt difícil aconseguir metes superiors.

Fitxa tècnica

Nom i llinatges: Joan F. Flores Serrano

Data naixement: 28-2-1971.

Alçada: 1'79 m.

Pes: 67 quilos

HISTORIAL

Temp. 1983-84: ALEVINS U.D. COLÒNIA

Temp. 1984-85: INFANTILS C.D. C. D'OR

Temp. 1985-86: INFANTILS C.D. SANTANYÍ I INFANTILS C.D. S'HORTA

C.D. ALQUERIA - JUVENIL:

Temp. 1986-87..... 16 gols

Temp. 1987-88..... 20 gols

Temp. 1988-89..... 29 gols

C.D. ALQUERIA - 1ª REGIONAL:

Temp. 1988-89..... 2 gols

Temp. 1989-90..... 8 gols

Temp. 1990-91..... 7 gols

C.D. SANTANYÍ - PREFERENT:

Temp. 1991-92..... 5 gols

Balanç negatiu del futbol dels voltants

visió, el Cala d'Or ha ocupat la cua del primer partit fins el darrer i ha perdut la categoria. A Preferent, el Campos i el Felanitx han acabat amb negatius i el Ses Salines ha baixat a 1ª Regional, on se trobarà la temporada que ve amb l'Alqueria, que ha conservat la categoria. El Cas Concos i el S'Horta també s'ha salvat de miracle, ja que la retirada del Puigpunyent va proporcionar que de 2^a Regional només baixa un equip.

Ens oblidàvem de l'At. Porto Colom, equip que ha debutat aquesta temporada amb molt bon preu i que està lluitant aquests darrers partits per poder conquerir una plaça d'ascens a la 2ª Regional.

pujar a 2ª Regional, les campanyes fetes pels altres conjunts han estat bastant decepcionants. A la 3^a Di-

El Ses Salines serà la temporada que ve el màxim rival de l'Alqueria

Els equips dels pobles de veïnat no han tengut una actuació massa lluïda aquesta temporada. Si ex-

ceptuam al Santanyí, que disputarà la lligueta d'ascens a 3ª Divisió i el Colònia, que està a punt de

BAR

NOU

Telèfon 65 78 20
C/M. Toni Vadell, 2

CALONGE

Pere Oliver i Domenge

La veu de la terra

La Catalanitat de les Illes Balears (IV)

La llengua de les Illes Balears és la llengua Catalana

La llengua, caràcter nacional de gran valúia, és potser, la condició primera en la determinació de les pàtries naturals, doncs els pobles pensen i senten segons parlen. Una pàtria, una nació, no pot esdevenir per l'ajuntament de col·lectivitats de distint llenguatge encara que sia regulada per la voluntat dels pobles ajuntats: una és l'expressió de l'ànima nacional, una llengua.

Per tot allà on sia parlada una mateixa llengua hi serà bategant una pàtria natural, hi farà vida un poble, una agrupació social definida, encara que l'ànima s'hagi adormit al peu de les cadenes, encara que el poble, decandit, feble, pertorbat per les passions i el plaer bestial, hi romanguí esclau del vici, del plaer, de la força.

L'espanyollíssim catedràtic Unamuno, al cantar la pàtria, afirma l'opressió, la detentació del nostre dret nacional. Així, diu:

**«La sang del espíritu és mi llengua
y mi Pàtria és allí donde resuena».**

Leibnitz digué: «Els mapes fan conèixer les fites dels estats, però les de les nacions que surten al contrari de l'harmonia de les llengües».

El poeta alemany Arudt així cantava, en el primer terç del segle XIX, la Pàtria: «Quina és la Pàtria alemanya? Diga'm on és aqueixa terra. És allí on sento parlar alemany i Déu en el cel canta líder. Allí, home valent, és allò teu».

Mallorca i les illes, parlen llengua catalana. L'han conreada i enaltida els homes més preclars: Lull, Turmeda Binimelis, Aguiló, Forteza, Costa i Llobera, Alcover i tants i tants altres, que hom es perd en els plaers de veure eixir, en l'estol benamat de les Illes Balears, tants i tants mestres de la llengua, tants i tants campions de l'a-

mor a Catalunya.

El filòleg eminent Pompeu Fabra, afirma amb gran fermesa i claretat al pròleg de la «Gramàtica Catalana» escrita per a servei dels forasters, que la llengua parlada a Mallorca no és res més que una varietat dialectal de la llengua catalana, la llengua literària.

En Menendez i Pelayo, l'home culte i venerable de l'Espanya, deia l'any 1888, de la presidència dels jocs florals de Barcelona:

«I aquí la teniu, Senyora, llençant dels seus llavis el doll de la paraula harmoniosa i eterna. És la mateixa parla arrogant que un dia ressonà per tots els contors del Mediterrani: la que sentiren sotmesos l'Etna fumejant i la gentil Pausilip: la que féu estremir les runes de la sagrada Acròpolis d'Atenes i les afraus isardes de l'Armènia: La llengua que com a anell nupcial deixà el rei conqueridor a Mallorca i a València...»

Mossèn Joan Aguiló, ens explicava en el Congrés de la Llengua Catalana, llegint són meritíssim treball «Frontera de la Llengua Catalana i estadística dels que parlen català», que la nostra llengua, amb ses diferents formes dialectals és parlada per 3.831.966 que viuen i es mouen en terres del Rosselló, d'Andorra, de Castelló, de València, d'Alacant, de Balears i d'Alguer, a més de les terres del Principat de Catalunya i que, en regions importants de Saragossa, de Terol, i d'Ossa, també s'hi parla català. Que maldement hagin estat greus les escomeses rebudes i sia perillosa la pèrdua de nostra llibertat nacional, les fronteres naturals de la llengua catalana, de nostra pàtria no han reculat pas.

Avui, a Mallorca, tothom o quasi tots els mallorquins cultes tenen el convenciment que la llengua per ells parlada és la llengua catalana. Prova palesa de la consciència que venturosament ja se'n té a Mallorca, són les protestes aixecades a la premsa i a diversos llocs de l'illa a l'entorn de la malurada comunicació de Maura, President de

l'Acadèmia de la Llengua, al Ministre d'Instrucció de l'Estat espanyol, demanant-li la restricció de les llengües no oficials i la celebració a Ciutat de Mallorca, Inca i Sóller, de la Diada de la Llengua Catalana, responet al clam de Barcelona.

Reconeguda, doncs, la unitat de llenguatge i la parla de Mallorca, com a catalana que és, bo i estenet-se a les illes el coneixement de la veritat lingüística. Això és, que no hi ha a Balears forma o modalitat que no es trobi en el llenguatge parlat dins la Catalunya septentrional o occidental, resta afirmada per tots i tothom, àdhuc els enemics de Catalunya, la unitat de llinatge, la catalanitat de les Balears.

Mallorca, a l'afirmar la catalanitat de son llenguatge, proclama davant el món, vulguis que no, aposta o inconscientment, la catalanitat de les illes, doncs la llengua és l'eflavi torbador de l'ànima nacional; és, segons diu Eça de Queirox, on resideix la nacionalitat, la veritable Pàtria.

LES ILLES SÓN CATALANES EN TOTES LES ACTIVITATS DEL VIURE ESPIRITUAL

El dret jurídic, l'art i els costums són altres proves de catalanitat.

La seu aïrosa; la Llonja gentil; Les llars senyoriales de les Mallorques són obres belles plenes de llum i majestat de l'escola mediterrània, pertanyent a l'art particular de Catalunya.

El dret jurídic, producte espontani de la consciència dels pobles, de l'esperit nacional, és la pròpia biologia social regulada pel progrés i l'avançament humà vers la suma civilitat. El dret jurídic de les Mallorques, abans del forçament a la unificació espanyola enmotllada al dret castellà, és una varietat del dret jurídic laborat pel Principat de Catalunya en son lliure existir.

Diu en Quadrado: «Forenses y Ciudadanos», pàg. 184. «Unidad de leyes, unidad de costumbres y hasta de familia enlazaban estrechamente a la isla con el principado».

N'Aulestia: «Història de Catalunya», pàg. 377. «Mallorca rebé, com a filla directa que era de Catalunya, la legislació d'aquesta, més purificada i despullada sa llevadura feudal».

Per la cultura foren les illes sempre catalanes. N'hem un document meritíssim, en una nota copiada de la «Revue de Dialectologie Romane de Bruseles», tom I, pàg. 73. És copçada d'un estudi assanyant del doctor Sheadel i diu: «Un estatu de la universitat de Montpeller, de l'any 1155, defineix ço que s'entén per Nació Catalana —els estudiants es dividien en nació provençal, borgonyona i catalana— i diu, la componen scolares de regno Maioricarum et comitatu Rossilonis, qui omnessaltem in dicto studio cathalani apellantur».

Dels costums populars, quasi ni cal parlar-ne, tal és la semblança. Adhuc s'hi troben més diferències, sempre

accidentals illeugeres, al comparar les illes unes amb l'altra que, cadascuna, amb determinades comarques del Principat.

Mossèn Rotger, ens diu: «Historia de Pollença», tom I, pàg. 288- «El baile que se usaba en Pollença en los siglos XIV y XV parece que había se ser «sardana catalana» o cosa muy parecida.

Viniéronle denominando con el nombre de «Ball rodó», tenfense de la mano los danzantes que unas veces eran hombres solos y otras hombres i mujeres, alternando, en este caso, unos con otros. «És aquesta nova, desconcertant pels faritzeus de Mallorca, que s'entocudeixen en caminar d'esquena a les lleis de la biologia: esperits nafrats que parlen continuament de sa Roqueta a la que canten en llengua estrangera bo i esborrat-la de la consciència del món. Vosaltres sou els vençuts. Enrera! Deixau-nos el camí lliure, enrera faritzeus!

EL PENSAMENT I EL VOLER DE LA CONSCIÈNCIA INSULAR

Per finalitzar no ens cal res més que constatar bo i fent-ne esment quin és el sentiment, quins són els amors, quina és la consciència nacional de les Mallorques, la voler de l'ànima insular manifestada en tots moments i llocs pels homes més precars i conscients de les illes Balears. Pensadors, poetes, historiadors i homes de seny clar i cor amorosit ens parles sempre en nom de Catalunya, pàtria de llurs amors; la senten, l'amen, i, bo i cantant, li endrecen les mans corals lloances, en fan resoltament l'afirmació i clamen, toçuts, per sa lliberació.

Copçarem quelcom només, del molt que podríem escollint a l'atzar, puix en el verger jolii i ufanós de la cultura insular, totes les flors flairen catalanitat.

De tothom és ben sabut que l'alt mallorquí, nostra primera glòria, en Ramon Llull, al peu de les seves obres de moral i de filosofia hi estampava orgullosament la seva condició nacional: Ramon Llull, català de Mallorques.

Fra Anselm Turmeda, altre mallorquí excels, així diu, en el «Llibre de la Disputa de l'Ase», fent parlar un conill: «Molt alt i poderós senyor, aquell fill d'Adam qui es troba recolzat a l'ombra d'aquell arbre, és de nació catalana i natural de Ciutat de Mallorques i té per nom Fra Anselm Turmeda».

El poeta del nostre renaixement, el mallorquí Marià Aguiló, deia, des de la presidència dels Jocs Florals, l'any 1867: «Si trescada tota l'alterosa Catalunya, si cregut lo planer i delitós verger de la morisca València, us arribau fins a l'aimat estol de les Balears que, com vaixells eternals carregats de flors i d'emmelats fruits, guarden el centre de la costa llemosina, lo cor se us aixample al primer mot que i senti, veient que no per atravesar les ones haveu eixit per açò de la Pàtria Catalana».

En Josep M. Guàrdia, de Menorca, en la lletra de remerciament adreçada a Damàs Calvet, per son poema «Mallorca Cristiana», així li diu: «Devot del gran rei En

Jaume, fill de la Catalunya Insular, veí de Mallorca».

El culte poeta mallorquí, Costa i Llobera, canta bellament la catalanitat de les illes a l'hermosa poesia «Als Pirineus» que l'encant de les alteroses muntanyes catalanes, va suggerir-li. Transcrivim-ne dues estrofes:

Com brollen aquí els rius que alleten Catalunya
la parla aquí brolla que mai del cor s'allunya
del poble qui la té per signe distintiu;
i els noms propis aquí de viles i paratges,
con a records pairals perduren
de mon terror nadiu.

Fill de Mallorca, jo no extrany aquesta terra
i sent fondes arrels al cor de la gran serra,
talment com atractius d'una llar sagrada.
Me passa com el nét criat lluny de sos àvies,
que, al veure'ls, espantat, més sense por d'agravis
se'n deixa agombolar.

I, en la fortitud de llur inspiració, crida als joves viril i enutjat en nom de la Pàtria opresa:

Fills d'una raça draturera i forta
que unia el seny amb l'ímpetu
no renegueu de vostra sant... Oprobi
al fill que n'és apòstata!!
Per honra té esser bort.

En Joan Alcover, l'Home pulcre i catalanisme, així canta la cançó popular de la daurada illa, afirmació de catalanitat:

LA CANCÓ POPULAR

Pujam a la muntanya, i des del cim
als horitzons s'escampa la mirada,
i, per record, abans de la baixada,
qualque floreta anònima collim.
I passen els hiverns, i quan obrim
el llibre a on la flor jau oblidada,
del mirador de l'alta serrelada
ella ens renovà la tradició sublim.
Guarda la tradició catalanesca
la cançó popular, flor de garriga,
que al cim de l'avior veia la llum.
La caten, i de sobte se'm refresca
la dolça imatge de la pàtria antiga,
i sent de la seva ànima el perfum.

I dirigint-se als joves, deia, recomenant-los-hi la fe, en la conferència «Humanització de l'Art»:

... «mà al rem, acostem-nos amb precaució, portant sobre el cor, com un defensiu, la paraula sagrada: Catalunya».

En Miquel del S. Oliver, el primer estilista en llengua d'Espanya, publicà La Vanguardia un hermós i substancial article, sota la llegenda «Alma de Mallorca» del que

en són aquests troços copiats:

«Catalana fue, pues, la colonización de Mallorca luego de conquistada por Jaime I; catalanes sus pobladores, como lo pregonan en masa los apellidos de las islas, muchos de ellos extinguidos en su rama de origen y vivientes gracias al transparente; catalán el idioma, el tipo de familia, la organización política paccionada y de franquiciada, el régimen municipal, las costumbres, las tendencias sociales. Pero, poco a poco, esa absoluta identidad de origen, ese paralelismo de los tiempos, se fue desviando también en sentido a la variedad sin llegar a la independencia lingüística».

En Gabriel Alomar, aquest esperit inquiet i renovador, així parlava en un brindis de comiat:

«I circula després d'una mà a l'altra,
eucaristia d'un agap d'amor,
i, hi beurem tots la sang de Catalunya
dins un vas mallorquí.
I els vostres llavis bevent-hi
una dolça simbòlica sabor:
sumiran la unitat catalanesca
a través terra i mar».

El jove poeta, i ja excels, el cor del qual és tot amor i fortitud, Mossèn Riber, afirmà calentment la catalanitat de Mallorques en un cicle de conferències sobre regionalisme, fetes en el «Centre Català» de Ciutat de Mallorca, l'any 1909. De sa hermosa conferència «Mallorquinisme» copcem aquests paràgrafs:

«Jo no voldria dir avui més que paraules de conciliació entre Mallorca i Catalunya. No cal dubtar la unitat de raça: No cal dubtar que duim la mateixa sang dins les venes. Mallorquins que estimau Mallorca, però que avorriu Catalunya! Diu l'adagi que deveu saber: Els amics tria-los bons; als parents pren-los tal con són. No hi podem fer més. Hem de veure d'arreglar el conflicte; hem de veure d'apagar dins la sang, aquesta calor contra la sang. Mai d'odi és més fatal que quan és entre germans. Mallorquí, mallorquinista. Sabut és que, a Mallorca, l'home conscient de l'esser nacional, es diu catalanista, i l'anti-català, mallorquinista: és un regionalista de sopes i ensaimades i copeos cantats en castellà. De què et queixes? Què tens que dir? Ja saps que ses pedres que se freguen s'escantellen. Això ningú ho ha d'extranyar.

Si no fóssem un poble mateix amb Catalunya, si no estiguéssim lligats per un doble vincle de germanor i d'història, ho hauríem de voler ser.

Però és que per molt que fassem tanmateix ho som catalans. Com un que negàs son pare, sempre el delatari de la fisonomia que no se pot mudar fàcilment.

El nostre distinguit amic, Miquel Ferrà, el ferm catalanista, digué eixos mots a la conferència feta al «Centre Català» de Mallorca «Mallorca i la nacionalitat catalana» que bé voldríem, per sa vàlua, copiar íntegra:

«Per Catalunya, la nostra gran pàtria, per aquesta Catalunya de la nostra història i del nostre ensomni que no es circumscriu a les quatre províncies de la divisió admi-

nistrativa espanyola, sinó que abraça, marcades amb fites de sang, i no de tira-línies totes les encontrades on es parla la llengua del Rei En Jaume; per Mallorca, la terra natal que estimam tant, tenim el deure d'acompanyar els nostres germans...»

Hem deixat pel darrer, el fet esperançador esdevingut en el «Congrés de la Llengua Catalana» celebrat a 1906, a la ciutat de Barcelona i al qual Mallorca, hi fou dignament representada, puig hi vingueren entre altres, Mossèn Alcover, organitzador i president de l'assemblea; en M. Obrador, en Joan Alcover, Mossèn Costa i Llobera, en J. Reinés, en Joan Rosselló, en Joan Torrendell, Mossèn Riber, en Picó i Campanar i Mossèn Aguiló, i s'hi adheriren els consells municipals de Ciutat de Mallorca, de Pollença, de Felanitx i l'Econòmica d'Amics del País, i així com també tots els patriotes, homes conscients de la Catalunya Insular.

I al finalitzar l'assemblea, al cloure's les tasques laborioses del primer Congrés de la Llengua catalana, Mossèn Alcover s'aixecà en mig de religió silenci per demanar als ajustats que, responant a la identitat que els ajuntava, haguessin l'acord anhelat de donar-los-hi, a tots els homes de terres on hi es parlat el nostre idioma, als fills del Principat, de València, del Rosselló, de les Balears i d'Alguer, l'honorable dictat de catalans, i per a tothom fossin tinguets per tals retent així homenatge a la veritat social i a la voluntat de les terres germanes.

La proposta fou aclamada amb grans aplaudiments i crits d'entusiasme, restant a l'ambient l'esperànçadora afirmació de la Gran Catalunya.

Això no fou altra cosa que els renovaments dels fets històrics que ens plau haver anotat. Catalunya es reconeixia una després del llarg període de decandiment, de mort nacional. Catalunya triomfava.

Suara mateix, ratificant-nos en l'acord solemne del Primer Congrés de la Llengua, s'ha constituït, a Barcelona, ple fe fortitud i entusiasmes juvenívols, un agrupament de mallorquins, valencians, rossellonesos i catalans: «Nostra Parla», enlairant agosarats la bandera de la unitat espiritual de les terres catalanes.

Heu's aquí, doncs, homes conscients de la Unió Catalanista, quins són els amors i la voluntat de la Mallorca històrica, els neguits i el voler de la Mallorca conscient de nostres dies de ressorgiment nacional.

Nosaltres, com els avis, proclamem davant l'Europa, que ens troba en les dolorsa divines de la deslliuració dels pobles naturals, nostres sentiments de pàtria, nostra voluntat d'esser dins la Gran Catalunya, per tal que, en la propra revisió dels valors humans se'ns faci justícia.

Ben palès resta ço que volíem. Mallorques, les illes Balears, són catalanes. Després del Principat, és la regió insular, la més catalana: les illes serveixen, amb gran amor, l'esperit indomtable de la raça. Res hi podrà contra llur virtualitat triomfadora, l'educació flamenca, la cultura enervadora amb que se'ns vol anorrear en raó al dret del més fort, en raó al fet consumat; res hi pot, deixant de banda, el dolorós retardament, la saviesa estulta dels acadèmics, ni l'odi dels descastats, dels borts, faritzeus

del dret humà, que, tot sovint, a cada viril redreçament de la raça, ens aixorden amb mots de bordell espigolats als centres de cultura (C) flamenca, a les festes nacionals, de dolors i carnatge. Debades s'esforcen els defensors d'organitzacions socials mancades de justícia i humanisme: la veritat humana, el dret a la vida normal dels homes, mourà les daurades illes vers Catalunya, vers el valor social que ens pertoca en justícia i veritat.

A l'entretant, nosaltres, els catalans de les illes, seguit les petjades dels avatpassats que en Corts Generals s'asseien als bancs de Catalunya, venim a lluitar amb vosaltres, catalans del Principat, barrejats en la brega, sense descans ni covardies, fins assolir la total alliberació de Catalunya, a la més gran Catalunya, la del Principat, la de València, la del Rosselló, la de les Balears si és, el voler de les dites terres catalanes, alliberar-se i viure. Nosaltres volem continuar aquella garlanda de pàtria que van teixin les generacions que passen, amb ritme biològic, camé de la perfecció humana; aquesta pàtria excelsa, bessol dels Muntaner, dels Lull, dels Ausies March, aquesta pàtria nostra, Catalunya, que fretura de llibertat per il·luminar el món amb la justícia i endolcir amb la bondat, amb la civilitat ansiada, les amargantes i blavoses aigües de la mar llatina, on hi reposa garrida la ventura nostra.

Catalans conscients de Barcelona, homes de nostra benemerita Unió Catalanista, la de les justes, de les bones, de les humanes ideologies, per Catalunya: oi-me. Abans les aus xucladores de llibertats, no vegin en les volgudes illes de Mallorques fàcil presa, abans no sia realitat la proclamació dels drets dels pobles, debem, ens cal, remoure, el sagrat jurament de la defensa de les illes, el jurament per les illes. La voluntat conscient de les Mallorques ho reclama.

Fa quatre números, aquesta secció començà a publicar aquesta conferència «La Catalanitat de les Mallorques -Aplec de documents, fets històrics i proves de la catalanitat de les Mallorques» que es clou amb aquest número.

Llegida la totalitat d'aquest discurs que aquell gran i bon felanitxer feu fa més de setanta-cinc, ens sorprèn per la seva vigència.

Pere Oliver parla, amb un llenguatge ple d'emotivitat, a un públic principatí, explicant el fet que Mallorques (antiga manera d'anomenar les illes Balears i Pitiüses) són un bocí més de Catalunya, i que els illencs han de ser tractats com a vers catalans. Recorda l'antic jurament que havien de fer els reis catalans, el Jurament per les Illes pel qual es comprometien a no deixar mai les illes fora de Catalunya, i insta als principatins a afermar de bell nou el compromís dels reis «abans les aus xucladores de llibertats, no vegin en les volgudes illes de Mallorques fàcil presa». Les volgudes illes, i tota Catalunya va tornar ser presa de les aus xucladores de llibertats, però ara la història torna al poble mallorquí, als catalans de Mallorca, aquella consciència i il·lusió de l'apotecari Barceló, el somni de tots els pobles, el de la pròpia i legítima llibertat.

J. Vallbona

S'Horta Fadrines

S'Horta Casades S'Encuagesma - 92